

Kan trovärdighet köpas för pengar?

- En studie i vilka värden en revisor skapar för ett företag -

Magisteruppsats inom redovisning 15 hp

Vårterminen 2013

Handledare: Andreas Hagberg
Författare: Emelia Erlandsson
Karl-Fredrik Johannesson

Förord

Vi har många att tacka för denna uppsats. Först och främst vill vi rikta ett stort tack till vår handledare, Andreas Hagberg, för värdefull vägledning och konstruktiv kritik. Vi vill även tacka alla respondenter som har tagit sig tid att engagera sig i studien. Dessutom ska ett särskilt tack riktas till studiekamraterna i seminariegruppen som via givande diskussioner och idéer har bidragit till att lyfta uppsatsen till en högre nivå.

Tack!

Emelia Erlandsson

Karl-Fredrik Johannesson

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Sammanfattning

Examensarbetets i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Redovisning, magisteruppsats, VT 2013

Författare: Emelia Erlandsson och Karl-Fredrik Johannesson

Handledare: Andreas Hagberg

Titel: Kan trovärdighet köpas för pengar?

Bakgrund och problemdiskussion: Under 2000-talet pågick en diskussion beträffande att vi i Sverige, i likhet med andra länder i Europa, skulle avskaffa revisionsplikten. Ordet revision har sitt ursprung i det latinska ordet *revi'sio* som betyder återseende. Detta kan förklara innebörden av vad en revision är, det vill säga en granskning i efterhand av ett företags redovisning och förvaltning. Utredningen resulterade slutligen i en ny lag som trädde i kraft år 2010. Resultatet blev en kompromiss där revisionsplikten avskaffades för cirka 70 procent av de svenska aktiebolagen. Förändringen av marknaden för revisionstjänsten innebär att revisionsbyråerna måste inta en mer marknadsorienterad position och lyssna på vad marknaden efterfrågar. Revisorerna står alltså inför en utmaning där de måste förmedla deras tjänster inte enbart är en kostnad, utan något som skapar ett värde för företaget. Statistik pekar på att fler och fler bolag väljer att avskaffa revisorn, vilket ger ytterligare stöd för den utmaning som revisionsbyråerna står inför. Därför är det av relevans att undersöka vilka värden en revisor kan tillföra ett företag, vilket skulle ge kunskap om hur revisionsbyråer skall paketera och förmedla sina tjänster för att anpassa sig till de förändrade förhållandena på marknaden.

Syfte: Syftet med denna uppsats är att undersöka vilka värden en revisor skapar för företaget sett ur olika intressenters perspektiv mot bakgrund av den avskaffade revisionsplikten för små företag. Intressenterna i denna studie representeras av företag, revisionsbyråer, banker och den svenska skattemyndigheten.

Metod: Problemet studeras genom en kvalitativ metod där personliga intervjuer genomförs med totalt 10 respondenter fördelat jämnt mellan intressentgrupperna, förutom Skatteverket där endast en intervju genomförs. Detta för att erhålla en nyanserad bild av det undersökta fenomenet. Det empiriska materialet analyseras med hjälp av den valde teoretiska referensramen för att utreda om resultatet kan stödjas av vetenskapliga teorier och tidigare forskning.

Resultat och slutsats: Resultatet av studien visar på att *kompetens*, *trovärdighet*, *legitimitet* och *rådgivning* är de värden som samtliga intressentgrupper lyfter fram. Även samtliga respondenter inom respektive intressentgrupp lyfter, oberoende av varandra, fram just dessa fyra värden. Slutsatsen som kan dras från detta är att det är stor sannolikhet att dessa värden är någonting som ett företag som anlitar en revisor faktiskt förväntas kunna erhålla. Av resultatet framgår det även att samtliga intressentgrupper har en positiv syn på avskaffandet av revisionsplikten. Företagen och bankerna anser sig inte ha påverkats alls av avregleringen, medan en liten påverkan har kunnat identifieras hos revisionsbyråerna och Skatteverket.

Förslag till vidare forskning:

- I vilken fas uppstår behovet av en revisor? Eftersom det är många nystartade bolag som idag inte väljer att anlita en revisor är det av intresse att utreda när dessa bolag kommer till en nivå där en revisor kommer att efterfrågas.
- Hur går revisorns ökade betydelse som rådgivare ihop med hotet om självgranskning? En bakgrund till detta kan vara debatten inom EU där ett förslag om totalförbud mot rådgivning lyftes fram.
- Existerar det ett förväntningsgap mellan revisionsbyråer och kunder? Hur ser detta i så fall ut?
- En fallstudie om revisorns värde i organisationen. Finns det någon skillnad mellan olika nivåer och avdelningar? Till vilken instans i organisationen är det lämpligast för revisorn att lämna sin offert?
- Kommer gränsvärdena att höjas i framtiden? Går vi mot en total frigörelse av revisionen?

Nyckelord: Revisor, värde, revisionsplikt, företag, revisionsbyråer, banker, Skatteverket, kompetens, trovärdighet, legitimitet och rådgivning.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Problemdiskussion	3
1.3	Syfte	5
1.3.1	Forskningsfrågor	5
1.4	Uppsatsen bidrag och relevans	6
1.5	Studiens genomförande	6
2	Teoretisk referensram	7
2.1	Vetenskapliga teorier	7
2.1.1	Agency Theory	7
2.1.2	Lending Credibility Theory	8
2.1.3	Theory of Inspired Confidence	8
2.1.4	Stewardship Theory	8
2.1.5	Stakeholder Theory	9
2.1.6	Legitimacy Theory	10
2.1.7	Institutional Theory	10
2.1.8	Positive Accounting Theory	11
2.2	Tidigare forskning	11
3	Metod	13
3.1	Forskningsstrategier	13
3.2	Metodval	14
3.2.1	Datainsamling	14
3.2.2	Val av respondenter	15
3.2.3	Intervjufrågor	16
3.2.4	Intervjuernas genomförande	17
3.2.5	Bearbetning av empiriskt material	18
3.3	Metodreflektion	18
4	Resultat	19
4.1	Företag	19
4.1.1	Revisorns roll och egenskaper	19
4.1.2	Revisorns och revisionens värde	20
4.1.3	Frivillig revision	21
4.1.4	Intressenter	22
4.2	Revisionsbyråer	23
4.2.1	Revisorns roll och egenskaper	23
4.2.2	Revisorns och revisionens värde	23
4.2.3	Frivillig revision	24
4.2.4	Intressenter	25
4.3	Banker	26
4.3.1	Revisorns roll och egenskaper	26
4.3.2	Revisorns och revisionens värde	27
4.3.3	Frivillig revision	27
4.3.4	Intressenter	28
4.4	Skatteverket	28

4.4.1	Revisorns roll och egenskaper	29
4.4.2	Revisorns och revisionens värde.....	29
4.4.3	Frivillig revision.....	29
4.4.4	Intressenter	30
4.5	Sammanfattning av resultat.....	30
5	Analys.....	32
5.1	Revisorns roll och egenskaper	32
5.2	Revisorns och revisionens värde	33
5.3	Frivillig revision.....	35
5.4	Intressenter	37
5.5	Sammanfattning av analysen	38
6	Slutsats.....	40
6.1	Forskningsfrågorna besvaras	40
6.2	Författarnas reflektioner	42
6.3	Studiens bidrag	43
6.4	Förslag på vidare forskning	44
7	Källförteckning	45
8	Bilaga 1: Intervjufrågor – Företag	48
9	Bilaga 2: Intervjufrågor – Revisionsbyråer	49
10	Bilaga 3: Intervjufrågor - Banker	50
11	Bilaga 4: Intervjufrågor – Skatteverket	51

1 Inledning

Uppsatsen inleds med en bakgrund som börjar med en introduktion och beskrivning av ordet revision samt den diskussion som föranledde avskaffandet av revisionsplikten. Bakgrunden kommer att mynna ut i en problemdiskussion, vilken leder fram till ett syfte som kommer att söka uppfyllas med hjälp av forskningsfrågor.

1.1 Bakgrund

Under 2000-talet pågick en diskussion beträffande att vi i Sverige, i likhet med andra länder i Europa, skulle avskaffa revisionsplikten. Ordet revision har sitt ursprung i det latinska ordet *revi'sio* som betyder återseende. Detta kan förklara innebörden av vad en revision är, det vill säga en granskning i efterhand av ett företags redovisning och förvaltning. Syftet med granskningen är att säkerställa redovisningens tillförlitlighet och ledningens förvaltning av verksamheten. En alternativ tolkning av ordet revision är en förändring till ett mer effektivt och modernt tillstånd. (Nationalencyklopedin, 2013). Enligt Föreningen auktoriserade revisorer (FAR) är revisorns roll ständigt under utveckling till följd av förändringar i samhället. Vid sidan av sin granskning så har revisorns roll som rådgivare blivit allt viktigare. Tack vare den kompetens som revisorn besitter kan denna rådgivning kan hjälpa kunder att effektivisera rutiner och minimera sin riskexponering. (FAR, 2013)

År 2008 lade regeringen fram ett förslag om ett avskaffande av den svenska revisionsplikten. En av utgångspunkterna i förslaget var en anpassning till den internationella utvecklingen skulle ske och svenska särlösningar undvikas. (SOU 2008:32, 15). Utredningen föreslog bland annat att 96 procent av de svenska aktiebolagen skulle få möjlighet att avskaffa revisorn. Vidare förespråkades en avskaffning av den svenska förvaltningsrevisionen för samtliga bolag samt en förkortad mandattid för revisorn från fyra till ett år. (SOU 2008:32, 11). Sverige, tillsammans med Finland är de enda länderna i EU som har lagstadgad förvaltningsrevision och det innebär en granskning av företagsledningens och styrelsens förvaltning av företagen.(SOU 2008:32, 199). Lagändringarna skulle enligt utredningen möjliggöra ökad konkurrenskraft och kostnadsbesparingar för företagen. (SOU 2008:32, 15).

Utredningen resulterade slutligen i en ny lag som trädde i kraft år 2010. Resultatet blev en kompromiss där revisionsplikten avskaffades för cirka 70 procent av de svenska aktiebolagen. (Prop. 2009/10:204, 76).

Efter införandet av den nya lagen blir endast företag som uppfyller mer än ett av nedan svenska villkor under minst två år i rad föremål för revisionsplikt. Nedan presenteras även de maximalt tillåta gränsvärdena inom den Europiska Unionen (EU).

Svenska gränsvärden:

- Mer än 3 anställda (medeltal)
- En omsättning på mer än 3 miljoner kronor
- En balansomslutning på mer än 1,5 miljoner kronor (FAR Akademi, 2013, 9 kap. 1§)

Europeiska Unionens gränsvärden:

- Mer än 50 anställda (medeltal)
- En omsättning på mer än 81 miljoner kronor
- En balansomslutning på mer än 41,5 miljoner kronor (SOU 2008:32, 17)

Sverige tillsammans med Malta var de länderna inom EU som var sist med att avskaffa plikten på revision för mindre företag (SOU 2008:32, 153). Storbritannien är ett av de länder som var tidiga med att göra revisionen frivillig för små aktiebolag i syfte att minska företagets administrativa kostnader och därmed öka deras internationella konkurrenskraft. De hade som utgångspunkt att om nyttan med en tvingande regel inte visar sig överstiga de kostnader den medför så ska regeln avskaffas. (Norberg & Thorell, 2005). I en artikel skriven av Collis, Jarvis och Skerratt (2004) beskrivs att majoriteten av småföretagen i Storbritannien, trots kostnaden det innebär, valde att ha kvar sin revisor. Detta tyder på att bolagen anser att nyttan med revisionen överstiger kostnaderna. Något som påverkar sannolikheten för att ett bolag frivilligt ska välja att anlita en revisor är enligt Chee W Chow (1982) företagets kapitalstruktur då företag med hög belåning tenderar att i större utsträckning behålla revisor. Även storleken på företaget är enligt Chow (1982) av betydelse.

I Storbritannien valde de att höja gränsvärdena i tre olika omgångar, för att till sist lägga värdena på de av EU maximalt tillåtna gränserna. I grova drag utnyttjade cirka 60-70 procent av de aktiebolag, som föll inom dessa gränser, möjligheten att avskaffa sin revisor. (Svenskt näringsliv, 2005)

När den nya lagen trädde i kraft i Sverige innebär det att cirka 270 000 av alla aktiebolag undantogs från revisionsplikten. (Ryberg, 2011). Precis som i Storbritannien var argumentet bakom förslaget att minska de administrativa kostnaderna för företagen. Målet var att minska kostnaderna med cirka 25 procent, vilket skulle kunna öka företagets konkurrenskraft mot utländska företag inom Europa, vars länder redan infört lättningen för de små bolagen. (SOU 2008:32, 56). Nutek, nuvarande Tillväxtverket, gjorde en undersökning beträffande administrativa kostnader för regelefterlevnad i små bolag. Undersökningen visade att företag med 3 anställda eller färre hade genomsnittliga revisionskostnader på 12 700 kronor.

Det framkom att revisionen utgjorde 74 procent av de totala kostnaderna för regelefterlevnad. När väl lagen trädde i kraft hade de företag som blev föremål för frivillig revision möjlighet att tillsammans spara upp till 3,4 miljarder kronor genom att enbart avstå revisionen. (Ryberg, 2011).

Idag, år 2013, har det gått cirka två och ett halvt år sedan lagen trädde i kraft. I en artikel som publicerades i Balans år 2011 säger Per Nordström, chefsjurist på Bolagsverket, att en kraftig ökning av antalet nybildade aktiebolag har observerats. Han menar dock att fenomenet främst torde bero på att kravet på aktiekapital har reducerats till 50 000 kronor istället för 100 000 kronor som det var tidigare. Av dessa nybildade bolag är det hela 75 procent som har valt att inte ha en revisor. Dock menar Per Nordström att det är svårare att fastställa hur många av de redan registrerade aktiebolagen som har valt bort sin revisor. (Danielsson, 2011).

Hur många av de befintliga bolag som har ändrat sin bolagsordning och valt bort sin revisor kom att presenteras i ett pressmeddelande från Bolagsverket i mitten av augusti år 2012. Då rörde det sig om cirka 64 000 aktiebolag som valt att ändra sin bolagsordning och välja bort sin revisor. I Bolagsverkets register fanns det år 2012 drygt 417 000 aktiebolag av vilka 114 000 valt att inte ha revisor, vilket motsvarade cirka 27 procent. (Nordström, 2012).

Upplysningscentralen (UC) har också utfört en undersökning över liknande statistik som publicerades år 2013. Av undersökningen framgår det att 3 av 4 av de nystartade bolagen väljer att inte anlita en revisor, vilket är högst påtagligt inom detaljhandeln, bygg-, informations och kommunikationssektorn. I studien presenteras även statistik över hur valet att tillämpa frivillig revision beror på hur länge företaget har varit verksamt. Statistiken visar på att den största andelen av företagen som inte har valt att ha revisor representeras av företag som har varit verksamma 0 till 2 år. Efter två år och uppåt tenderar fler och fler bolag att anlita en revisor. (Upplysningscentralen, 2013).

1.2 Problemdiskussion

I och med att större delen av de svenska aktiebolagen har möjlighet avstå från en lagstadgad revision har förhållandet mellan marknaden och revisionstjänsten förändrats. Tidigare var revisionstjänsten en nödvändighet för företagen och en kostnad som inte kunde undvikas. Idag har läget förändrats till en situation där det är efterfrågan på marknaden som styr utbudet. Detta är något som Dan Brännström berör i en artikel där han förespråkar att revisionen helt bör släppas fri. Han menar att revisionen blir bättre och mer värdeskapande om den är baserad på efterfrågan istället för tvingande lag. (Brännström, 2012).

Gränsvärdena för frivillig revision inom EU, vilka presenteras i bakgrunden, ligger på en betydligt högre nivå än de svenska gränserna. Detta betyder att det finns en möjlighet att gränsvärdena i Sverige kan komma att höjas och därmed ge fler aktiebolag möjlighet att avskaffa revisorn. Utvecklingen i Europa visar på att flera länder stegvis har höjt gränsvärdena. Ett exempel på detta är Storbritannien vilket berörs i bakgrunden.

I bakgrunden beskrivs att både befintliga och nystartade bolag väljer att tillämpa den frivilliga revisionen. En direkt effekt av detta är att revisionsbyråerna förlorar befintliga såväl som potentiella uppdrag. Revisorerna står alltså inför en utmaning där de måste förmedla deras tjänster inte är enbart en kostnad, utan något som skapar ett värde för företaget. Denna utmaning beskriver Caroline Rosén i sin artikel "*Glöm timmarna och ta betalt för värde*". Hon menar att revisionsbyråerna, för att öka sin konkurrenskraft, måste byta fokus från pris till behov. Många tjänsteföretag tillämpar idag en statisk prissättningsmodell där nedlagda kostnader bestämmer priset. Rosén (2010) menar att en mer lämplig modell är att priset sätts utifrån vad kunder är beredd att betala för den tjänst som levereras. Det är alltså värdet av den levererade tjänsten som prissätts, inte de nedlagda kostnaderna. Detta är enligt Rosén ett steg på vägen för revisionsbyråerna att tillgodose kundens behov och förmedla värdet av sina tjänster hos kunderna. Viktiga framgångsfaktorer för en effektiv prissättning är en god kännedom om vad kunden värdesätter samt att kunna kommunicera värdet av tjänsterna på ett bra sätt. (Rosén, 2010). Det är just detta som har kommit att bli en utmaning för revisionsbyråerna, det vill säga att identifiera vilka värden som är viktiga för kunden och att kunna förmedla en tjänst som tillgodoser dessa. Ett exempel på en anledning till varför företag frivilligt väljer att behålla sin revisor är att företagen vill göra sina intressenter till lags. En annan aspekt har sin grund i ett organisationsperspektiv, ur vilket revisorn, genom sin säkerställning av den interna kontrollen, tillför ett organisationsvärde då risken för materiella fel minimeras. (Collis, Jarvis & Skerratt, 2004).

Förändringen av marknaden för revisionstjänsten innebär att revisionsbyråerna måste inta en mer marknadsorienterad position och lyssna på vad marknaden efterfrågar. Enligt Prahalad & Ramaswamy (2004) måste företag, i situationer där kunder får mer kunskap och blir mer medvetna om sin förhandlingsstyrka, anpassa sig efter den nya kontexten på marknaden. Företags förmåga att anpassa sig till de nya förhållandena är avgörande för att få konkurrensfördelar i värdeskapandet med kunden. (Prahalad & Ramaswamy, 2004). Detta stämmer överens med Roséns artikel, där hon förespråkar att tjänsteföretag måste ändra sitt sätt att tänka vad det gäller sitt sätt att förmedla tjänster, där fokus måste flyttas från kostnad till värde. (Rosén, 2010).

Sedan avskaffandet av revisionsplikten har UC, liksom Bolagsverket, observerat en försämring av kvaliteten på boksluten och årsredovisningarna vad det gäller att presentera en rättvisande bild över företagets ställning och resultat. (Nordström, 2012; Upplysningscentralen, 2013).

I ett pressmeddelande från 2010 uttrycker Anders Klaar från Skatteverket att avsaknaden av revision är en av många riskfaktorer som kan leda till hårdare kontroll från Skatteverket. Klaar framhäver betydelsen av att anlita någon sakkunnig för att det ska bli rätt från början. Han anser att regelförenklingar är bra, dock kan tidsbristen och okunskapen leda till att det lätt kan uppstå oavsiktliga fel i redovisningen. För att minimera risken för ökade skattefel har riksdagen beslutat att ge Skatteverket befogenhet att löpande begära in uppgifter under beskattningsåret, vilket möjliggör att tidigt upptäcka fel och brister. (Klaar, 2010).

Vid sidan av en försämrad kvalitet på årsredovisningar har UC identifierat andra potentiella effekter av avskaffandet av revisionsplikten. Ett exempel är att den långsiktiga kreditvärdigheten och överlevnadsförmågan hos företag troligtvis blir försämrad, då resultatet av deras undersökning tydligt pekar på att de företag som väljer revisor tenderar att ha en högre kreditvärdighet. Nybildade aktiebolag är en riskgrupp vad gäller att hamna på obestånd och denna risk tycks förstärkas om bolaget dessutom valt att avstå från revisionen. Trots detta är trenden för nystartade aktiebolag, men även äldre, att fler och fler väljer att avstå från revision. Äldre definieras som bolag vilka var registrerade när lagen trädde i kraft. Av de äldre bolagen är det ca 33 % som har valt att avskaffa sin revisor. (Uppllysningscentralen, 2013)

Statistik pekar på att fler och fler bolag väljer att avskaffa revisorn, vilket ger ytterligare stöd för den utmaning som revisionsbyråerna står inför. Därför är det av relevans att undersöka vilka värden en revisor kan tillföra ett företag, vilket skulle ge kunskap om hur revisionsbyråer skall paketera och förmedla sina tjänster för att anpassa sig till de förändrade förhållandena på marknaden.

1.3 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka vilka värden en revisor skapar för företaget sett ur olika intressenters perspektiv mot bakgrund av den avskaffade revisionsplikten för små företag. Intressenterna i denna studie representeras av företag, revisionsbyråer, banker och den svenska skattemyndigheten.

1.3.1 Forskningsfrågor

För att uppfylla syftet kommer följande forskningsfrågor att undersökas:

1. Vilka värden upplever företag, revisionsbyråer, banker och Skatteverket att en revisor skapar?
2. Hur ser de olika intressentgrupperna på den avskaffade revisionsplikten och hur har det påverkat deras verksamhet?

3. Vilka likheter och skillnader kan identifieras mellan de olika intressentgrupperna med avseende på revisorns betydelse för företaget och dess intressenter?

1.4 Uppsatsen bidrag och relevans

I uppsatsen kommer det studerade fenomenet ett att utredas utifrån olika intressenters perspektiv, där likheter och skillnader kommer att identifieras, varför undersökning kan anses utgöra ett relevant bidrag till den akademiska forskningen. Det empiriska materialet i uppsatsen kommer att samlas in med hjälp av en kvalitativ metod, där djupa intervjuer med respondenter från respektive intressentgrupp genomförs. I tidigare forskning har den kvantitativa metoden varit vanligt förekommande, varför denna uppsats utgör ett relevant tillskott för förståelsen i ämnet. Detta delvis med tanke på att uppsatsen kan ses som ett komplement till den tidigare forskningen, vilket kan ge en nyanserad bild och ytterligare dimensioner i problematiken kring hur tjänsteföretag skall bemöta en allt mer efterfrågebaserad marknad. Dessutom kommer studien, till skillnad från merparten av den tidigare forskningen, att inte enbart fokusera på de företag som idag faller inom gränserna för frivillig revision. Hänsyn tas till faktumet att gränsvärdena i framtiden kan komma att höjas, varför det relevant att undersöka företag som idag inte är föremål för frivillig revision. Att utreda hur dessa företag skulle agera om de fick möjlighet att avskaffa sin revisor kan också vara ett bidrag. Även faktumet att studien genomförs en tid efter avregleringen ger ett bidrag på så sätt att det kan ge en förståelse för hur avskaffandet av revisionsplikten har påverkat de olika intressenterna samt deras inställning till densamma. Detta skulle kunna ge indikationer på huruvida det är sannolikt att gränsvärdena kan komma att höjas i framtiden.

1.5 Studiens genomförande

I studien kommer empiriskt material att inhämtas från de fyra intressentgrupperna företag, revisionsbyråer, banker och Skatteverket. Studien kommer att inriktas på svenska aktiebolag då det är den vanligaste företagsformen i Sverige med revisionsplikt. Revisionsbyråerna kommer att representeras av två av de fyra stora byråerna, samt en mindre lokal byrå. Intressentgruppen bank representeras av tre av de fyra svenska storbankerna. Beträffande uppsatsens geografiska spridning kommer den inrikta sig på företag, revisionsbyråer, banker och skattemyndighet vilka har lokala kontor i Göteborg och dess närområde.

2 Teoretisk referensram

I detta kapitel kommer åtta vetenskapliga teorier och tidigare genomförd forskning på området att presenteras. Valet av att ha ett omfattande teorikapitel med en mängd olika teorier grundar sig i hur det studerade problemet kommer att angripas. Eftersom studien omfattar fyra intressentgrupper vilka representeras av totalt tio respondenter kommer med all sannolikhet varierande data att erhållas. För att kunna tolka det empiriska materialet krävs därför ett väl underbyggt teorikapitel. Samtliga teorier kommer att presenteras med dess engelska namn i rubrikerna. Löpande i texten kommer dock de teorier som har ett väl etablerat svenskt namn att skrivas på svenska.

2.1 Vetenskapliga teorier

2.1.1 Agency Theory

Under 1900-talet skedde en utveckling av finansmarknaden vilken möjliggjorde ett mer spritt ägande genom investeringar i publika bolag, där ägare och företagsledning inte nödvändigtvis utgjordes av samma personer. Detta innebar en separation av ägande och kontroll, vilket i sin tur ledde till att ägaren fick en minskad direkt kontroll över sin investering. (Berle & Means, 1932). Separationen av ägande och kontroll är en central utgångspunkt i agentteorin, som är möjlig att applicera även på andra relationer än den mellan ledning och aktieägare. Relationen kan ses som ett kontrakt där huvudmannen, principalen, ger i uppdrag till en annan person, agenten, att utföra handlingar i principalens ställe. Detta genom att principalen fördelar rättigheter till agenten att fatta vissa beslut. En annan viktig utgångspunkt i agentteorin är att den intressekonflikt som kan finnas mellan parterna där agenten tillgodoser sina egna intressen istället för att maximera principalens avkastning. (Jensen & Meckling, 1976).

För att undvika att ledningen handlar i motsats till ägarnas intresse kan ägarna se till att övervaka och kontrollera ledningens arbete eller använda sig av belöningsystem som ger incitament till ledningen att handla på ett visst sätt. Detta resulterar i kostnader för aktieägaren, vilka kan benämnas agentkostnader. Jensen och Meckling (1976) hävdar att det är omöjligt att kostnadsfritt säkerställa att ledningen agerar i ägarens bästa intresse. (Jensen & Meckling, 1976). Utövandet av kontroll i ett börsnoterat aktiebolag sker genom bolagsstämman, styrelsen, årsredovisningen, kvartalsrapporter och revision. (Alvesson & Sveningsson, 2007, s. 88).

Årsredovisningen är den viktigaste mekanismen i utövandet av kontroll. På grund av informationsasymmetrin och intressekonflikten mellan ägare och ledning är det troligt att ägare inte har fullt förtroende för ledningen och därmed befarar att informationen i årsredovisningen är påverkad.

I situationer som denna, där ägare har bristande förtroende för ledningen är det troligt att vinsterna av en revision, i form av ett stärkt förtroende mellan parterna, överstiger revisionskostnaderna. (Alvesson & Sveningsson, 2007, s. 88).

2.1.2 Lending Credibility Theory

Denna teori har en nära koppling till agentteorin då den tar fasta på den informationsasymmetri som finns mellan företaget och dess intressenter. De finansiella rapporterna används av företagets intressenter för att erhålla en bild av verksamheten prestation och ledningens förvaltningsförmåga. Det är därför viktigt att informationen som presenteras är trovärdig. Ett allmänt antagande är att den primära uppgiften som en revision har är att den ger en trovärdighet åt de finansiella rapporterna. Att anlita en revisor kan därför leda till att informationsasymmetrin minskar mellan bolaget och dess intressenter, vilket leder till ett ökat förtroende mellan parterna. (Hayes, Dassen, Schilder & Wallage, 2005).

2.1.3 Theory of Inspired Confidence

Även denna teori har likheter med agentteorin. Något som skiljer teorierna åt är att denna teori beskriver både utbudet och efterfrågan på revisionstjänsten. Enligt teorin är efterfrågan på tjänsten en direkt följd av intressenternas inverkan på företaget, varpå utbudet blir en indirekt effekt. Intressenter vill att ledningen ska vara ansvarsfulla och trovärdiga för att de ska vilja inleda ett samarbete med företaget. Eftersom det finns en risk att ledningen tenderar att handla för att maximera sin egen nytta på bekostnad av intressenterna så kan intressenterna kräva att företaget anlitar en revisor. Detta för att minimera eventuell informationsasymmetri och intressekonflikter samt att upprätthålla ett förtroende parterna emellan. (Hayes et al, 2005).

2.1.4 Stewardship Theory

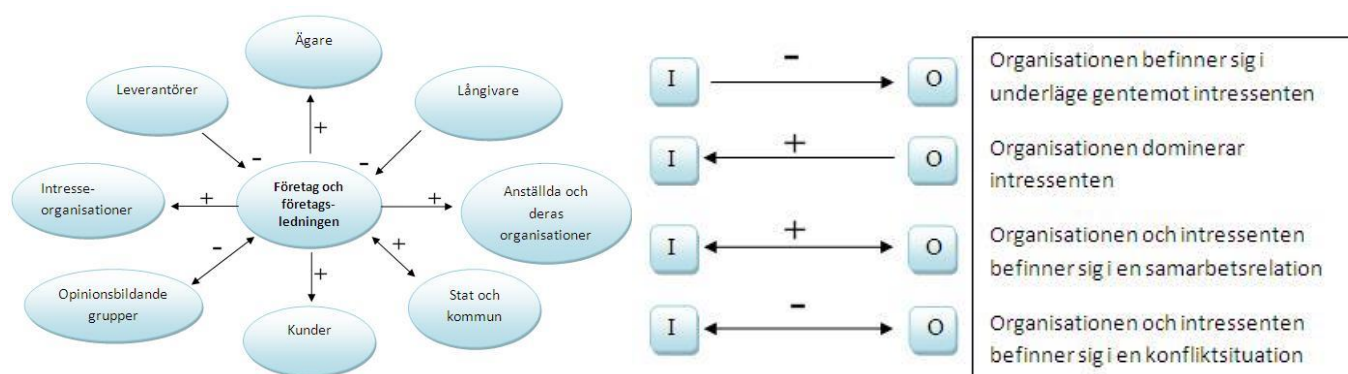
Forskare inom sociologi och psykologi har funnit brister med agentteori då antagandet att agenten vill maximera sin egen nytta inte går att applicera på alla typer av chefer. Stewardship theory har tagits fram som ett alternativ till agentteorin, där chefer istället för att drivas av personliga mål motiveras av mål som delas med ägarna. Teorin tar fasta på att människan ser ett högre värde i ett beteende som tjänar organisationen och kollektivet än i ett beteende där enbart personliga mål uppfylls. Chefen kan därmed liknas vid en förvaltare som i situationer, där personliga mål och ägarnas mål går isär, åsidosätter de personliga målen till förmån för organisationen. Genom att chefer prioriterar att successivt förbättra organisationens prestation kommer fler intressenter att tillfredsställas, trots skilda intressen grupperna emellan. Detta eftersom det kan antas att det ligger i de flestas intresse att förbättra organisationen och dess välstånd. (Donaldson & Davis, 1991).

2.1.5 Stakeholder Theory

Intressenter ses som alla tänkbara aktörer som kan påverkas av eller påverka företagets verksamhet. I Sverige existerar en modell som kallas för intressentmodellen vilken ger en överblick över vilka intressenter som ett företag har. Enligt Ljungdahl (1999) är en av företagsledningens uppgifter att hantera företagets viktigaste intressenter, vilka karaktäriseras av att de bidrar med resurser som är avgörande för verksamhetens fortsatta drift. Företaget tilldelar alltså intressenter olika grad av betydelse beroende på vilket bidrag intressenter tillför verksamheten. Intressenter kan delas in i primära och sekundära intressenter beroende på hur viktiga de är för företaget. Det är de primära intressenternas krav som kommer att prioriteras av ledningen. Det centrala i intressentteorin är att det är intressenterna som avgör hur företagsledningen bör förhålla sig till de olika intressentgrupperna. Om ledningen inte handlar utifrån de uppsatta riktlinjerna från de primära intressenterna så finns risken att intressenten väljer att avsluta samarbetet och företaget blir av med ett viktigt resursbidrag. (Ljungdahl, 1999).

Nedan presenteras en alternativ intressentmodell, framtagen av Bruzelius och Skärvad (2004), som förutom att presentera olika intressenter även beskriver vilken typ av relation företaget har med respektive intressent.

2.1.5.1 Bild 1

(Bruzelius och Skärvad, 2004)

Ju viktigare en intressent är för ett företag desto mer beroende är organisationen av denna intressent. Därför får intressenten starkare förhandlingsposition gentemot organisationen. I modellen ovan går det att identifiera fyra olika slags relationer, nämligen dominans, underläge, samarbete och konflikt. Vilken typ av verksamhet som företaget bedriver och dess kapitalstruktur är exempel på faktorer som kan påverkar förhållandet mellan intressent och organisation.

Modellen kan därmed se olika ut beroende på vilken typ av företag som analyseras. (Bruzelius & Skärvad, 2004).

2.1.6 Legitimacy Theory

Legitimitetsteorin bygger på uppfattningen att organisationer och företag är en del av och påverkas av det samhälle och miljö som de verkar i. (Deegan, 2000). Härigenom kan alltså ett nära samband med intressentteorin observeras. Intressentteorin beskriver att ledningen bör anpassa sig efter främst primära intressenternas krav. Även de sekundära intressenternas krav bör beaktas då deras reaktioner kan ha en indirekt påverkan på de primära intressenterna. (Ljungdahl, 1999). Ett sätt att tillfredsställa de sekundära intressenterna är att erhålla samhällelig legitimitet. Om ett företag inte erhåller legitimitet finns risken att de förlorar viktiga resursbidrag från intressenter, varför legitimiteten i sig kan ses som en resurs som är viktigt för företagets fortsatta överlevnad. Legitimiteten erhålls av en extern part och den som tillskriver någon legitimitet accepterar eller indirekt godkänner dennes handlingar och idéer. Ordet *legitim* är starkt knutet till värderingar och normer för vad som är rätt och riktigt. Legitimitet kan således beskrivas som en överensstämmelse mellan företagets och det omgivande samhällets värderingar. (Ljungdahl, 1999). Att erhålla legitimitet från intressenter kan bli så viktigt för företaget och dess överlevnad att ledningen tar till alla former av medel och strategier för att behålla denna resurs. Ett exempel kan vara att bolagets ledning väljer att anlita en revisor som granskar företaget, för att på så sätt få ökad trovärdighet och fortsatt legitimitet av samhället. (Deegan, 2000).

Vidare anser både Ljungdahl (1999) och Deegan (2000) att legitimitetsteorin även har drag från den institutionella teorin, i vilken företag förändrar organisationen i syfte att anpassa sig efter externa krav och förväntningar som ger legitimitet. I motsats till legitimitetsteorin där ledningen anses ha en förmåga att påverka och förändra synen på legitimitet genom olika handlingar, så förväntas chefer alltså inom den institutionella teorin att handla utefter vad normen säger. (Deegan, 2000; Ljungdahl, 1999).

2.1.7 Institutional Theory

Den institutionella teorin ska närmast ses som ett perspektiv på organisationer och organisering än som en enhetlig teori. Den centrala utgångspunkten i teorin är att det är människans handlande som skapar institutionen genom att det skapar den sociala verkligheten. Till skillnad från det klassiska synsättet inom organisationsteorin tar den institutionella teorin fokus på att handlande i organisationer snarare beror på andra faktorer än enbart rationalitet. Hur människan handlar kan istället bero på exempelvis det som tas för givet, andra organisationers och personers handlande samt informella och formella regler. (Eriksson-Zetterquist, 2009). Teorin tar alltså ansats i den miljö som en organisation verkar i och hur den påverkar besluten som fattas. (DiMaggio & Powell, 1983).

Det finns något som kallas för ny institutionell teori som tar fasta på hur organisationer skaffar sig legitimitet och att de till viss del gör detta genom en anpassning till normerna som existerar i samhället. Organisationen blir legitim om den avspeglar de föreställningarna som finns i dess omgivning, varpå organisationens överlevnad ligger i dess egen förmåga att kunna anpassa sig till de omgivande organisationerna. (Eriksson-Zetterquist, 2009).

2.1.8 Positive Accounting Theory

Positive Accounting Theory (PAT) tar utgångspunkt i att ledningens redovisningsval beror på olika faktorer och incitament. Enligt teorin kommer företagsledningen att redovisa på det sätt som maximerar deras eget intresse och organisationens välbefinnande, istället för att maximera principalens avkastning. Ett exempel på något som kan påverka ledningens sätt att redovisa kan vara att de erhåller bonus om ett visst resultat uppnås. Genom att anlita en revisor kan ägarna minska risken för sådant beteende. (Watts & Zimmerman, 1986).

2.2 Tidigare forskning

Revisors roll har gått från att enbart vara en granskare till att även inbegripa rådgivning. Denna utveckling är något som Gwilliam (2003) samt Lemon, Tatum och Turley (2000) har undersökt. Gwilliam (2003) beskriver att den allmänna uppfattningen har gått från att revisionsbyråer uppfattas som relativt små byråer som enbart arbetar med framtagandet och granskning av årsredovisningar till multinationella företag som erbjuder värdeskapande tjänster och kan anses vara en del av företags riskhantering. Denna utveckling illustrerar Lemon, Tatum och Turley (2000) i tre steg:

1. Fokus på substansgranskning med ett balansorienterat synsätt
2. Fokus system- och revisionsrisk där man testat den interna kontrollen och bedömer den inneboende risken. Detta för att minska omfattningen av substansgranskningen.
3. Fokus på affärsrisker där man gör en bedömning av risken för att företaget ska misslyckas med att uppnå sina mål. Detta steg karaktäriseras vidare av ett närmre samarbete mellan revisorn och kundens styrelse och ledning i syfte att planera och strukturera revisionen. (Lemon, Tatum och Turley, 2000).

Gwilliam (2003) menar att det har skett ett paradigmskifte i synen på risk, där förändringen har gått mot ett bredare perspektiv, i vilket revisorn i högre grad fokuserar på företagets riskhantering i sin helhet.

En studie genomförd av Jean-Lin Seow (2001) tar fasta på att utreda hur efterfrågan på revisionstjänsten i Storbritannien påverkades efter avregleringen år 1994. Undersökningen bevisar en fortsatt efterfrågan hos små bolag av en frivillig revision i en oregerad miljö. Studien stödjer även påståendet att rädslan för ett intäktsbortfall för revisionsbyråer kan vara ogrundad. Studien ger även bevis för att faktumet att små bolag ges möjlighet att välja bort revision inte utesluter intressenters intresse av en lagstadgad granskning av årsredovisningen. (Seow, 2001).

Ett resultat av en studie som utfördes av Collis, Jarvis och Skerratt (2004) visade att 63 procent av bolagen i undersökningen skulle välja att ha kvar sin revisor, även om de fick möjlighet att avskaffa denne. Utfallet tyder på att bolagen ser och överväger fördelarna med en revision snarare än att titta till kostnaderna. Vidare anser företagen det är av värde att en utomstående part granskar deras räkenskaper då det ger en trovärdighet till deras årsredovisning. Enligt studien är valet av att ha kvar en revisor även kopplat till revisorns roll som rådgivare och dennes lednings- och organisationsförmåga. Dessutom värdesätter små företag den kompetens som en revisor tillför verksamheten. Med kompetens åsyftas revisorns kunskap om inneboende risker och kontrollrisker samt dennes förmåga att göra en oberoende granskning av företagets räkenskaper. (Collis, Jarvis & Skerratt, 2004). Vidare kom Chow (1982) fram till att företag som vill kontrollera konflikten mellan företaget och dess olika intressenter, exempelvis aktieägare och kreditgivare, i större utsträckning väljer att frivilligt tillämpa revisionstjänsten. Detta i ett försök att minska informationsasymmetri och agentkostnader. (Chow, 1982). Även Collis, Jarvis och Skerratt (2004) kom fram till att detta är en av orsakerna till varför ett företag väljer revisionstjänsten.

Enligt den tidigare forskningen så är det även företagets egenskaper och karaktär som avgör deras behov av en revisor. Enligt Chow (1982) ökar sannolikheten att ett företag skulle välja att anlita en revisor i takt med storleken på företaget och dess externa engagemang. (Chow, 1982). En annan faktor som är avgörande för att ett företag ska välja att tillämpa frivillig revision är företagets skuldsättningsgrad, vilket framgår av en studie utförd av Carey, Simnett & Tanewski (2000) där ett positivt samband observerades mellan skuldsättningsgraden och valet att anlita en revisor. Detta samband stöds även av Collis, Jarvis och Skerratt (2004).

3 Metod

I detta kapitel presenteras det vetenskapliga förhållningssättet och vilken vetenskaplig metod som legat till grund för uppsatsen. Kapitlet inleds med en övergripande diskussion om olika metodval som en forskare står inför. Vidare presenteras en motivering till vilka metodval som har gjorts i denna studie. Kapitlet avslutas med en metodreflektion där studiens validitet och reliabilitets diskuteras.

3.1 Forskningsstrategier

Metod är författarnas hjälpmedel att förstå den verklighet de försöker att studera. Den beskriver på vilket sätt och vilka verktyg som används för att inhämta relevant data. Det insamlade data kallas för empiri. Med hjälp av olika metoder kan författarna få en ökad förmåga att separat observera de olika delarna som bygger upp en helhet, vilket betyder att rätt metod kan ses som ett stöd för att komma fram till nya resultat och slutsatser. (Halvorsen & Andersson, 1992).

De olika metoderna kan delas in i huvudkategorierna kvalitativ och kvantitativ metod (Halvorsen & Andersson, 1992). Kvalitet tar fasta på karaktären eller egenskaperna i det undersökta problemet, medan kvantitet syftar till att identifiera någon form av mått, mängd eller skala på problemet. En kvalitativ studie försöker i första hand beskriva ett fenomenens särdrag och egenskaper, till skillnad från den kvantitativa undersökningsmetoden som söker att kvantifiera fenomenet. (Widerberg, 2002). Även Starrin och Svensson (1994) beskriver skillnaden mellan kvalitativ och kvantitativ forskningsmetod, där mätprecisionen är en viktig faktor som skiljer metoderna åt. Data som samlas med kvantitativ metod ger, till skillnad från kvalitativ data, en precis skattning. Vidare tar Starrin och Svensson (1994) fasta på skillnaden mellan subjektivitet och objektivitet, där den kvantitativa metoden kan tillskrivas en högre grad av objektivitet då den är oberoende av subjektiva upplevelser. Även karaktären på det som skall beskrivas är något som avgör vilken av metoderna som är bäst lämpad. Egenskaper som är mätbara anses bäst beskrivas med hjälp av kvantitativ metod medan egenskaper som kan upplevas på olika sätt av olika individer lämpligen undersöks med en kvalitativ metod. (Starrin & Svensson 1994). Författarna lyfter även fram skillnaden mellan metoderna med avseende på hur fenomenet sedermera kommer att analyseras. En kvantitativ analys innebär att forskarna utifrån en del skapar sig en uppfattning om en helhet medan förhållandet är det omvända vid en kvalitativ analys. (Starrin & Svensson 1994).

3.2 Metodval

En stor del av den tidigare forskningen inom området har skett med hjälp av kvantitativ metod, vilket ger oss en indikation på vilken metod som torde vara bäst lämpad för ämnet i fråga. Vi finner det dock mer intressant att insamla det empiriska materialet via intervjuer, det vill säga en kvalitativ ansats. Detta delvis för att det ger oss möjligheten att få en djupare och bredare förståelse för vad respektive intressent upplever, men även på grund av det faktum att denna typ av metod inte är lika vanligt förekommande i tidigare studier.

Studien avser att undersöka värdet av en revisor utifrån fyra olika intressenters perspektiv. Vi kommer därför att bryta ner en helhet, det vill säga revisorns värdeskapande, i olika delar vilka representeras av olika värden som intressenter anser att en revision skapar. Värdet av en revisor är subjektivt upplevt av de olika individerna och är därmed svårt att kvantifiera. Därför finner vi det lämpligt att använda oss av en kvalitativ undersökningsmetod.

3.2.1 Datainsamling

Både inom den kvalitativa och den kvantitativa forskningsmetodiken finns det olika strategier och tillvägagångssätt för att inhämta det empiriska materialet. De vanligaste metoderna inom den kvantitativa forskningen är standardiserade intervjuer och enkäter med frågeformulär där frågorna ställs på ett sätt som är bestämt i förväg. Med tanke på vår studies ansats finner vi det dock mer lämpligt att genomföra en kvalitativ studie där vi genomför en längre och djupare intervju med varje respondent. Med tanke på tidsramen har vi inte möjlighet att genomföra så många intervjuer och vi är medvetna om att vi då inte kan generalisera vår slutsats på samma sätt som om vi hade genomfört en kvantitativ studie, vilket hade gett oss möjlighet att nå fler respondenter.

Det finns mer eller mindre strukturerade sätt att genomföra en intervju på. Vi har valt att använda oss av ett standardiserat frågeformulär där respondenterna inom respektive intressentgrupp kommer att erhålla samma uppsättning frågor utformade specifikt för den gruppen. Frågorna i formuläret kommer att vara öppna, vilket innebär att respondenten får möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i frågan. Ett alternativ till denna metod skulle kunna vara att ställa slutna frågor där respondenten svarar genom att välja bland olika givna svarsalternativ. En fördel med slutna frågor är att intervjuarbetet går snabbare samt att svaren är lättare att tolka. En annan viktig aspekt är att frågorna är mer specifika, vilket minskar risken för att respondenten tolkar frågan fel. Dessutom ökar jämförbarheten respondenterna emellan. Trots detta finner vi det mer lämpligt att använda oss av öppna frågor. Fördelarna vi ser med denna metod är att vi får en djupare förståelse för respondentens åsikter i frågan. Dessutom minskar risken att vi går miste om information som respondenten inte hade getts utrymme att uttrycka vid fasta svarsalternativ.

Vidare värdesätter vi möjligheten att kunna ha en dialog med respondenten där vi som intervjuare får chansen att förklara och beskriva våra frågor vid eventuella missförstånd. I och med dialogen får vi även möjlighet att ställa följdfrågor.

3.2.2 Val av respondenter

Vi har valt att intervjua tre personer från respektive intressentgrupp, förutom skatteverket. Ett undantag är att fyra personer intervjuas i intressentgruppen företag på grund av att ett av företagen önskade ha två medverkande på intervjun. Anledningen till att vi har valt detta upplägg är att vill utreda hur olika individer inom samma intressentgrupp ser på ämnet för att få en mer nyanserad bild av intressentgruppen som helhet. Alla respondenter kommer att behandlas med anonymitet då vissa av dem hade det som önskemål. Dock hade ingen av respondenterna några invändningar mot att vi nämde företaget vid namn.

3.2.2.1 Företag

Vid valet av företag utgick vi från undersökningen utförd av UC som visade att företag inom IT-branschen, byggbranschen och detaljistbranschen var särskilt förekommande bland nystartade företag som valt att inte ha revisor. Företagen vi valde var dock varken nystartade eller föll inom gränsvärdena för frivillig revision. Detta då en annan utgångspunkt i studien är att gränsvärdena kan komma att höjas i framtiden, varför vi finner det intressant att undersöka större och etablerade företags syn på revisorn. Inom IT-branschen intervjuades VD:n för Värderingsdata i Kungsbacka AB, Detaljistbranschen genomfördes en intervju med VD:n för Gröna Gårdar och inom byggbranschen intervjuades två ekonomichefer från företaget West-Bygg AB.

3.2.2.2 Revisionsbyråer

Vi har valt att intervjua två av de fyra stora byråerna, KPMG och PwC, samt en mindre, lokal revisionsbyrå vid namn Synneby Revisionsbyrå. Anledningen till varför vi valde att intervjua två stora revisionsbyråer är att vi tror att dessa har påverkats av lagens ikraftträdande i större utsträckning än de mindre byråerna, då de förmodligen har majoriteten av kunderna. Anledningen till att valet föll på just PwC och KPMG är för att det var de byråer vi först kom i kontakt med. Vi antar att resultatet hade blivit detsamma om vi hade valt att intervjua Ernst & Young eller Deloitte. Varför vi även valde att intervjua en mindre lokal revisionsbyrå är för att vi antar att deras kundstock, i högre grad än de större byråerna, består av bolag som faller inom gränserna för frivillig revision. Samtliga intervjupersoner inom denna intressentgrupp är godkända eller auktoriserade revisorer med en lång erfarenhet inom branschen.

3.2.2.3 Banker

Vad det gäller intressentgruppen bank kommer intervjuer att genomföras med respondenter från tre av de fyra svenska storbankerna. Detta med anledning av att de med tanke på sin storlek kan antas ha lång erfarenhet av kreditgivning till olika typer av företag.

Varför valet föll just på SEB, Handelsbanken och Swedbank är för att vi kom i kontakt med dessa i ett tidigt skede. Även här antar vi att resultatet hade varit detsamma oavsett vilken av de fyra storbankerna som hade intervjuats.

Samtliga intervjupersoner från denna intressentgrupp har arbetat med kreditgivning till företag och har varit verksamma inom branschen en längre tid.

3.2.2.4 Skatteverket

Vad bekommer Skatteverket har vi endast valt att intervjua en person då denna organisation är den enda inom sitt verksamhetsområde. Denna intervjuperson är väl insatt i redovisning och har arbetat på Skatteverket i cirka två år.

3.2.3 Intervjufrågor

För att samla in det empiriskt material som ska hjälpa oss att besvara våra forskningsfrågor är det viktigt att de intervjufrågor som ställs är relevanta och väl genomtänka. Vi hade två utgångspunkter när vi utarbetade våra intervjufrågor. Dels fann vi det av betydelse att varje fråga var för sig, men även tillsammans med de andra, skulle bidra till att ge svar på forskningsfrågorna. Den andra utgångspunkten var att vi ville utforma frågorna på ett sätt som ger möjlighet att analysera det empiriska materialet utifrån valda teorier. I framtagandet av vårt frågeformulär började vi med att utveckla olika fokusområden, inom vilka vi sedan utformade intervjufrågorna. Frågorna under respektive fokusområde varierar något beroende på vilket intressentgrupp som intervjuas. Detta eftersom vissa frågor är unikt framtagna för en viss intressent, vilka är irrelevanta att ställa till samtliga grupper. Däremot är frågeformulären inom respektive intressentgrupp identiska. Samtliga fokusområden har inte en direkt koppling till uppsatsens syfte. Anledningen till att dessa fokusområden inkluderas är att vi inte vill riskera att missa någon relevant information. Vissa värden kan exempelvis vara så pass starkt knutna till en egenskap hos revisorn att vi eventuellt hade missat att identifiera värdet om vi inte hade observerat egenskapen. I nedan tabell presenteras de olika fokusområden och en beskrivning av vilken typ av frågor som kommer behandlas inom respektive område.

Fokusområde	Beskrivning
Revisorns roll och egenskaper	Hur respondenten ser på en revisor och vilken roll och ansvar denne tilldelas, samt vilka egenskaper som anses viktiga.
Revisorn och revisionens värde	Vilka värden anser respondenten att en revisor tillför en verksamhet.

Frivillig revision	Hur respondenten ser på avskaffandet av revisionsplikten och hur dennes verksamhet har påverkats samt inställningen till en eventuell höjning av gränsvärdena.
Intressenter	Respondentens åsikter om hur och i vilken grad olika intressenter påverkats av avskaffandet av revisionsplikten

3.2.4 Intervjuernas genomförande

Två möjliga sätt att samla in det empiriska materialet med ovan motiverad metod är via telefonintervjuer och intervjuer ansikte mot ansikte. Vi har valt att genomföra samtliga intervjuer genom ett personligt möte med respondenten. Detta då vi anser det vara lättare att tolka respondentens svar på ett korrekt sätt, då vi förutom respondentens svar får möjlighet att även tolka dennes ansiktsuttryck och kroppsspråk. En nackdel med denna metod är dock att den tar mer tid i anspråk med tanke på restid och att dialogen torde bli längre. Trots detta anser vi att den personliga intervjun är mer lämplig i denna studie då vi värdesätter det personliga mötet och möjligheten att sälja in oss själva och studien på ett effektivt sätt. Detta skulle kunna leda till att respondenten blir mer positivt inställd och avslappnad, vilket i sin tur torde leda till mer utförliga svar.

I samband med intervjuerna har vi valt att bortse från de olika fokusområdena och istället presentera intervjufrågorna i en ordning som vi bedömer naturlig för respondenten. Vidare har vi valt att låta respondenten tala fritt och anpassa följderna på frågorna utefter respondentens svar. Denna flexibla metod bidrar till att respondenten tillåts ge mer grundliga och utvecklade svar, vilket ger oss en djupare insikt i respondentens åsikter och känslor. (Denscombe, s. 233-234, 2009).

Vi har valt att båda två vara närvarande vid samtliga intervjuer. Detta finner vi viktigt då det finns en risk att intervjuare kan uppfatta svar och kroppsspråk på olika sätt. För att ytterligare säkerställa att vi fått med all relevant data och att det tolkas på ett korrekt sätt har vi valt att komplettera intervjuanteckningar med en bandinspelning. Transkribering av materialet sker direkt efter intervju med hjälp av anteckningarna, bandinspelningen och våra egna intryck.

3.2.5 Bearbetning av empiriskt material

Efter att det empiriska materialet samlats in så sker det en bearbetning av materialet för att möjliggöra en tydlig presentation och analys av data. Bearbetningen av det empiriska materialet innebär att intervjuerna transkriberas och att irrelevanta delar plockas bort. Som vi beskrev ovan har vi valt att i samband med intervjuerna använda oss av både anteckningar och bandinspelning. Detta för att minimera utrymmet för misstolkningar men också för att säkerställa att inte gå miste om relevant data. Vårt metodval ger möjligheten att presentera data på ett beskrivande sätt där vi kan utnyttja respondentens utförliga svar och ge läsaren detaljerade och förklarande beskrivningar av den studerade problematiken. Det empiriska materialet presenteras i uppsatsens resultatkapitel, där material från respektive intressentgrupp kommer att presenteras separat, uppdelat i de fokusområden som beskrivs ovan. Detta för att få en tydlig disposition men även för att underlätta ett identifierande av likheter och skillnader intressentgrupperna.

3.3 Metodreflektion

Problemet studeras utifrån fyra olika intressenters perspektiv med totalt tio respondenter, vilket ger oss möjlighet att erhålla en nyanserad bild av fenomenet. Detta innebär att vi kan uppfatta ifall informanten håller sig till, och förstår, det studerade problemet vilket bidrar till att säkerställa relevansen av insamlad data. Härigenom erhåller vi hög validitet då det insamlade empiriska materialet är lämpligt att använda för att besvara forskningsfrågorna och uppfylla studiens syfte.

Vi har tidigare i metodkapitlet beskrivit att datainsamlingen sker med personliga intervjuer där båda författarna är närvarande. Vid respektive intervju förs både intervjuanteckningar och en inspelning av samtalet. Genom att kunna jämföra våra uppfattningar och kontrollera med bandinspelningen kan studien anses uppnå en hög objektivitet. Vidare innebär det att det insamlade empiriska materialet kan anses ha en hög reliabilitet då vi minimerar risken för misstolkningar och att relevant data går förlorad.

Med tanke på att vi genom de gjorda metodvalen kan motivera studiens validitet och reliabilitet kan den analys och de slutsatser som görs anses vara tillförlitliga. Dock kan vi inte generalisera slutsatserna eftersom vi utför relativt få intervjuer där respondenter endast talar utifrån sina erfarenheter och inte för hela intressentgruppen.

4 Resultat

I resultatet kommer insamlad data att presenteras. Det empiriska materialet kommer att presenteras enskilt för respektive intressentgrupp uppdelat på de fyra fokusområden som presenterades i metoden. Läsaren bör ha i åtanke att respondenterna inte kan antas tala för hela sin organisation eller intressentgrupp, utan baserar sina svar utifrån sina personliga erfarenheter. Kapitlet avslutas med en sammanfattning där det viktigaste värdena som de olika intressentgrupperna upplever presenteras. Även de olika intressentgruppernas inställning till lagändringen, samt i vilken utsträckning deras verksamhet har påverkats, kommer att presenteras i sammanfattningen.

4.1 Företag

Här presenteras resultatet av de intervjuer som genomfördes med intressentgruppen företag. Varje fokusområde kommer att behandlas var för sig, där samtliga intervjupersoners åsikter framhävs. De respondenter som medverkar här är VD:n på värderingsdata, VD:n på Gröna Gårdar och ekonomicheferna på Wäst-Bygg.

4.1.1 Revisorns roll och egenskaper

VD:n på Värderingsdata har erfarenheter av flera olika typer av revisorer, varför hans syn på en revisor är olika beroende på revisorns egenskaper. Han menar att revisorer som enbart fokuserar på kontroll kan vara hämmande för verksamheten, medan en revisor som arbetar proaktivt och kan ge rådgivning kan vara utvecklande. Värderingsdatas VD menar att många revisorer i för hög grad fokuserar på kontroll framför den rådgivande funktionen. Även VD:n på Gröna Gårdar förknippar revisorsrollen med kontroll, där fokus ligger på att kontrollera att förvaltningen av verksamheten efterlever de lagar och regler som existerar. På detta sätt är revisorn en typ av garant för att företaget och dess ledning inte får problem som grundar sig på överträdelse av den rådande lagstiftningen. Till skillnad från de andra två respondenterna använder sig Ekonomicheferna på Wäst-Bygg inte av ordet kontroll för att förklara revisorns roll. De framhäver istället att revisorn är en hjälp för dem att presenteras en så rättvisande och jämförbar bild som möjligt av verksamheten. De har en positiv syn på en revisor och beskriver revisorerna som deras vänner.

Vad som utmärker en bra revisor är enligt Värderingsdatas VD att denna för en kontinuerlig dialog med företaget kring hur verksamheten kan förbättras. Han framhäver även betydelsen av att revisorn, tillsammans med kunden diskuterar vad som ingår i revisionsuppdraget och om behov finns för extra stöd och rådgivning.

Betydelsen av en kontinuerlig dialog med revisorn är även något som respondenterna på Wäst-Bygg anser är viktigt. Utöver detta framhäver de även att revisorn ska vara objektiv och ha en stark integritet. Det är även viktigt enligt ekonomicheferna att revisorn är väl insatt i företaget och inom branschen. Vidare anser de även att en god revisor ska vara mån om sina kunder exempelvis genom att informera om nya bestämmelser som träder i kraft som påverkar företagets verksamhet. VD:n på Gröna Gårdar berättar däremot att en bra revisor ska hjälpa företaget att upprätthålla en god ekonomisk och finansiell hälsa.

Vad det gäller revisorns ansvar råder det en samstämmighet bland samtliga respondenter där det huvudsakliga ansvaret är att oberoende granska förvaltningen av företaget och den information som presenteras i årsredovisningen. Utöver detta är respondenterna på Wäst-Bygg och Värderingsdata ense om revisorns ansvar även till viss del är att vara en rådgivare.

4.1.2 Revisorns och revisionens värde

VD:n för Värderingsdata förknippar ordet revision främst med kontroll. Vidare beskriver han, att han i ett djupare perspektiv ser revision som ett sätt att få en röd tråd i bolagets ekonomistyrning. Huruvida kontroll är positivt eller negativt anser VD:n kan bero på i vilken fas företaget befinner sig i. Han beskriver att en verksamhet till slut kommer till en viss nivå där företaget är i behov av och ser värdet av den rådgivning och kontroll som en revisor erbjuder. Gröna Gårdars VD förknippar ordet revision med granskning, medan respondenterna på Wäst-Bygg associerar ordet med både kontroll och granskning.

Värderingsdatas VD anser att en revisor tillför ett värde till verksamheten genom den trygghet denne innebär för både styrelsen och övriga intressenter. Detta då faktumet att verksamheten har blivit reviderad indikerar att det finns en god intern kontroll och att verksamheten bedrivs på ett korrekt sätt. Tryggheten är även något som respondenterna på Gröna Gårdar och Wäst-Bygg framhäver som ett värde en revisor bidrar med. De förtydligar detta genom att beskriva att revisorn genom sin granskning säkerställer att verksamheten bedrivs inom ramen för det rådande regelverket.

VD:n för Värderingsdata utnyttjar revisorns kompetens genom rådgivning och konsultation, framför allt när det kommer till viktiga utvecklingsprocesser. Även detta är något som han värdesätter med revisorn då den kan bidra till proaktivitet och en utveckling av verksamheten. Även respondenterna på Wäst-Bygg ser ett värde i revisorns kompetens och utnyttjar denne som rådgivare. I likhet med Värderingsdatas VD värdesätter de den proaktivitet som revisorn bidrar med genom att tidigt identifiera potentiella risker och problem. VD:n för Gröna Gårdar ser även hon ett värde i revisorns kompetens då hon finner det svårt att själv sätta sig in i det rådande regelverket. Samtliga respondenter är eniga om att de inte förväntar sig att rådgivningen som revisorn kan bidra ska ingå i revisionen.

Någonting som framhävs av samtliga respondenter inom intressentgruppen att revisorn skapar värde i form av legitimitet och trovärdighet. Detta kan exemplifieras av VD:n på Gröna Gårdar som berättar att faktumet att verksamheten har varit föremål för en oberoende granskning ger en legitimitet och trovärdighet gentemot intressenter, exempelvis banken och kunder, då det är ett bevis på att företaget bedriver en seriös verksamhet. Respondenterna på Wäst-Bygg beskriver revisionen som ett intyg på att finansiell och icke-finansiell information som redovisas är korrekt och jämförbar.

4.1.3 Frivillig revision

Samtliga respondenter inom intressentgruppen företag är positivt inställda till avskaffandet av revisionsplikten och anser att det finns företag som varken behöver eller bör ha en revisor. Exempel på sådana bolag är enligt respondenterna små, nystartade eller vilande bolag med få verifikat. Gröna Gårdars VD ser även fördelar i att revisionsbyråerna i och med avskaffandet av plikten tvingas att bli bättre på att förmedla värdet av revisionstjänsten. Även negativa sidor med lagändringen lyfts fram av respondenterna. VD:n på Gröna Gårdar och ekonomicheferna på Wäst-Bygg ser en risk i att företag tänker kortsiktigt och avskaffar revisorn som en ren kostnadsbesparing. Samtliga respondenter är dock ense om att seriösa, etablerade företag kommer välja att behålla sin revisor oavsett vad lagen säger.

Samtliga respondenter är överens om att informationen i deras årsredovisning hade sett annorlunda ut om den inte hade varit föremål för en granskning av en revisor, dock framhäver de olika anledningar till varför. VD:n på Värderingsdata berättar att företaget verkar i en nischad bransch med få aktörer, där varje aktör noggrant granskar den andres årsredovisning. Därför skulle VD:n välja att utelämna viss information, som de idag måste lämna på uppmaning av revisorn. Gröna Gårdars VD anser istället att förändringen av informationen skulle bero på att det skulle bli svårt att få tid och möjlighet att sätta sig in i exakt vad som ska presenteras och hur. Respondenterna på Wäst-Bygg framhäver ytterligare en orsak till varför informationen skulle komma att förändras. Detta då det anser att de skulle bli tvingade att redovisa och förklara vissa affärshändelser mer i detalj för att tydligare motivera sina redovisningsval.

Vad det gäller hur Skatteverkets granskning av verksamheten påverkas om de skulle avskaffa sin revisor delar samtliga respondenter åsikten att granskningen skulle bli hårdare. Ekonomicheferna på Wäst-Bygg poängterar till och med att de hoppas att så är fallet.

Samtliga respondenter inom intressentgruppen skulle behålla sin revisor även om de i framtiden fick möjlighet att avskaffa revisorn till följd av en höjning av gränsvärdena. Dock framhävs olika huvudanledningar till varför de skulle behålla revisorn.

Respondenten på Värderingsdata förklarar han att själva revisionen är en liten del i det engagemang som företaget har med revisionsbyrån och att en höjning av gränsvärdena inte på något sätt skulle förändra relationen dem emellan. Gröna Gårdars respondent framhäver istället den trygghet och försäkran som revisorn ger som den främsta anledningen. Respondenterna på Wäst-Bygg däremot anser att de inte skulle avskaffa revisorn på grund av den trovärdighet och legitimitet som revisorn signalerar till intressenter.

4.1.4 Intressenter

VD:n på Värderingsdata anser att de viktigaste användarna av deras årsredovisning är deras samarbetspartners och de största kunderna till företaget. Han förklarar att de inte använder sig av årsredovisningen som informationsverktyg internt, utan information förmedlas här via separata rapporter och möten. VD:n berättar att företagets aktieägare hade haft starka invändningar om Värderingsdata hade kommit med förslaget att avskaffa sin revisor. Vidare berättar VD:n att de inte kommit till en fas där man ens diskuterar upphandling om de inte skulle haft en revisor. Revisorn är alltså ett måste för företagets verksamhet. VD:n förtydligar detta genom att berätta att banksektorn är deras viktigaste kundsegment, i vilket kontroll och säkerhet är två viktiga ledord, varför det inte skulle finnas någon chans att göra affärer om de avskaffade sin revisor. Idag har Värderingsdata inget behov av banklån. Om de i framtiden skulle behöva göra stora investeringar, vilka skulle kräva extern finansiering i form av banklån, så kan VD:n tänka sig att banken skulle ställa olika lånevillkor beroende på om man har revisor eller inte.

Till skillnad från Värderingsdata berättar VD:n för Gröna Gårdar att banken är, i egenskap av kreditgivare, en viktig användare av deras årsredovisning. Även leverantörer och leasegivare är viktiga användare. Om Gröna Gårdar skulle avskaffa revisorn tror VD:n att intressenterna skulle ifrågasätta verksamheten, framför allt banken då VD:n tror att revisor är en förutsättning för att medges krediter.

Ekonomicheferna på Wäst-Bygg tror att nästan alla deras intressenter är viktiga användare av företagets årsredovisning, men i olika frågor. I exempelvis finansieringsfrågor är givetvis banken den viktigaste användaren. I övrigt handlar det mer om samarbetspartners och kunder som vill skaffa sig en uppfattning verksamhetens prestation. Vidare berättar ekonomicheferna att de inte hade haft någon möjlighet att bedriva sin verksamhet över huvud taget om de skulle avskaffa revisorn. De förklarar att de redan år två skulle få svårt att överleva med tanke på det ökade externa engagemanget.

4.2 Revisionsbyråer

Här presenteras resultatet av de intervjuer som genomfördes med intressentgruppen revisionsbyråer. Varje fokusområde kommer att behandlas var för sig, där samtliga intervjupersoners åsikter framhävs. De respondenter som medverkar här är godkända och auktoriserade revisorer från PwC, KPMG och Synneby Revisionsbyrå.

4.2.1 Revisorns roll och egenskaper

Enligt respondenten på PwC är revisorns ansvar att på uppdrag av ägarna granska ett företags räkenskaper och ledningens förvaltning, vilket även respondenten på Synneby anser. Respondenten på KPMG är av en liknande åsikt då hon anser att revisorns ansvar är säkerställa att förvaltningen av verksamheten har gått rätt till samt att siffrorna i årsredovisningen är väsentligt korrekta. Vad det gäller vilka egenskaper som utmärker en bra revisor är kompetens något som lyfts fram av samtliga respondenter i intressentgruppen. Med kompetens avses både god kännedom om företagets verksamhet och de regler och lagar som gäller samt god kännedom inom olika typer av branscher. Förutom detta framhäver även samtliga respondenter betydelsen av en hög integritet och att man förblir oberoende trots en nära relation till kunden. Något som respondenten på KPMG poängterar är att en bra revisor även ska vara socialt kompetent. Respondenten på Synneby lyfter fram vikten av att vara tillgänglig och ge en personlig service.

4.2.2 Revisorns och revisionens värde

Vid frågan vad respondenten på PwC förknippar med ordet revision börjar denne med att göra en uppdelning av ordet *revision*, där delen *re* syftar till någon form av tillbakablick medan ordet *vision* syftar till ett framtida tillstånd. Han menar därmed att ordet revision betyder att man gör en tillbakablick för att förstå framtiden. För att avgöra hur framtiden ter sig är det alltså viktigt att skaffa sig en bild av vad som har hänt hittills. Det är därför viktigt att denna bild är så korrekt som möjligt. Detta är något som ligger i linje med vad respondenterna på KPMG och Synneby förknippar med ordet revision. De förknippar ordet med kvalitetssäkring av den finansiella och icke-finansiella informationen.

Samtliga respondenter i intressentgruppen anser att revisorn bidrar med en trovärdighet och en legitimitet, vilket enligt respondenten på KPMG kan medföra vissa fördelar för företaget i form av en förbättrad förhandlingsposition gentemot dess intressenter. Samma respondent anser att värdet av legitimiteten generellt är större än värdet som den oberoende granskningen skapar genom att minska informationsasymmetrin mellan aktieägare och ledning.

Ett annat värde som samtliga respondenter lyfter fram är den kompetens som en revisor kan tillföra en verksamhet.

Med hjälp av denna kompetens anser de att revisorn kan hjälpa företaget att skapa ett effektivare företagsklimat och skapa goda affärsmöjligheter. Vidare anser respondenten på Synneby att denna kompetens kan vara en trygghet för kunden. Som en del av revisionen identifierar revisorn potentiella risker och problem som annars kanske inte skulle bli upptäckta förrän dessa är ett faktum, vilket är ytterligare ett värde som en revisor kan bidra med enligt respondenterna på PwC och KPMG. Respondenten på PwC menar även att kunder ofta underskattar värdet av en långvarig relation. Värdet det ger är att revisorn, på grund av sin långtgående erfarenhet av verksamheten, kan genomföra en effektivare revision.

Vid frågan hur respondenterna skulle sälja in revisionstjänsten till en potentiell kund erhålls olika svar. Respondenten på PwC skulle fokusera vad som traditionellt sett utgör en revision, den kompetens som revisorn har samt hur den löpande kommunikationen under året skulle gå till. Även respondenten på Synneby skulle lyfta fram kompetensen, men även den trygghet som en revisor kan bidra med. KPMGs respondent skulle däremot lyfta fram den legitimitet som en revisionsberättelse kan ge, vilken leder till en förbättrad förhandlingsposition gentemot intressenter.

4.2.3 Frivillig revision

Samtliga respondenter berättar att avskaffandet av revisionsplikten inte har påverkat deras verksamhet i någon större utsträckning. Inget större intäktsbortfall har observerats, däremot en förskjutning av intäkterna från revision till redovisning. Respondenten på PwC, liksom den på Synneby, förklarar att de upplever det svårare att attrahera nya klienter, då framför allt nystartade bolag. Respondenten på PwC poängterar dock att de som revisorer inte har ändrat sitt sätt att arbeta.

Alla respondenter inom denna intressentgrupp är positivt inställda till avskaffandet av revisionsplikten. Respondenten på Synneby framhäver att det i och med lagändringen råder en helt ny situation på marknaden, vilket han tycker är bra då tjänsten måste anpassas till en efterfrågestyrd marknad. PwCs respondent lyfter fram en negativ sida då han anser att faktumet att det bara är små bolag som omfattas av den nya lagen kan vara ett problem i sig. Detta då det ofta är just dessa bolag som inte har möjlighet till en bra administration med god intern kontroll vilket ökar risken för fel i redovisningen. Vidare anser han att det inte är säkert att den administrativa kostnaden minskar för företagen. Dock anser han att det är fullt rimligt för vilande bolag eller enmansbolag att få möjlighet att avskaffa revisorn, vilket är en åsikt som delas av samtliga respondenter inom intressentgruppen.

Anledningen till att företag väljer att avskaffa sin revisor är enligt samtliga respondenter inom intressentgruppen att företaget tänker kortsiktigt och ser revisorn som en kostnad. Företag som väljer att behålla sin revisor ser istället denne som en tillgång vars värde överstiger kostnaden.

Många mindre bolag anser att de inte får det värde de förväntar sig, kanske framför allt från de större bolagen som inte har möjlighet att erbjuda samma personliga service. Respondenten på Synneby lyfter även fram att en annan anledning till att företag avskaffar sin revisor kan vara att de inte vill bli granskade av andra orsaker än rena kostnadsskäl.

Vad det gäller hur informationen i årsredovisningen anser alla respondenter inom intressentgruppen att den hade sett annorlunda ut om den inte hade blivit granskad av en revisor. Vidare påpekar alla respondenter att en försämrad kvalitet har observerats, vilket de anser främst borde bero på okunskap eller att de uppsåtligt undanhåller och förvränger information.

Respondenten på PwC är inte säker på att vi går mot höjda gränsvärden, delvis med tanke på Skatteverkets starka invändningar då de befarar en högre felfrekvens. Om vi skulle hamna i en situation där gränsvärdena höjs tror han att flera av de större företagen skulle välja bort revisorn. Han menar att företag som har en omsättning på upp till 80 miljoner ofta kan vara dåligt insatta i revisorns betydelse för verksamheten. Vidare anser dock respondenten att det skulle kunna bli en självreglering på marknaden, där företag som är i behov av extern finansiering måste anlita en revisor på grund av krav från banken.

I och med avregleringen av revisionen tror PwCs respondent att revisionstjänsten kommer att förändras med tiden, där revisionsbyråerna ställs inför uppgiften att utveckla kommunikationen med kunderna bland annat genom att berätta och förklara mer om vad de som revisorer gör och vad de kan göra. Han tror även att tjänsten kommer förändras på så sätt att det kan komma fler kringtjänster till revisionen.

Till skillnad från föregående respondent är respondenten från KPMG övertygad om att en höjning av gränsvärdena kommer att ske, men ställer sig osäker till vilken nivå. Risker med en höjning är enligt samma respondent att många bolag i för hög grad förlitar sig på sin redovisningsbyrå, vilken inte alltid har den kompetens som krävs, varför behovet av revisorn fortfarande kvarstår. Även respondenten från Synneby har en positiv inställning till en höjning av gränsvärdena då det skulle krävas en ännu större marknadsanpassning av revisionstjänsten. Han anser även att det skulle leda till ökad konkurrens och ett mer marknadsmässigt pris på revisionstjänsten, vilket han framhäver som något positivt.

4.2.4 Intressenter

Respondenten på PwC anser att det främst är företagen själva som har drabbats då det är de som måste göra ett aktivt val. Utöver detta så anser han att revisionsbyråer är en intressent som har påverkats då de har förlorat kunder och då framför allt byråer vars primära kundgrupp är mindre bolag.

Respondenterna på KPMG och Synneby framhäver att leverantörer är en intressent som har påverkats i stor utsträckning, men understryker att alla oprioriterade borgenärer har drabbats på ett eller annat sätt. Vidare framhäver respondenten från Synneby att också Skatteverket är en intressent som har drabbats med tanke på att kvaliteten på årsredovisningarna har försämrats vilket eventuellt skulle kunna leda till felaktiga skatteberäkningar.

4.3 Banker

Här presenteras resultatet av de intervjuer som genomfördes med intressentgruppen banker. Varje fokusområde kommer att behandlas var för sig, där samtliga intervjupersoners åsikter framhävs. Här medverkar respondenterna från Swedbank, SEB och Handelsbanken. Samtliga respondenter har erfarenhet av kreditgivning till företag.

4.3.1 Revisorns roll och egenskaper

Analytikern som jobbar på Swedbank trodde till en början att revisorn var mer granskande och kontrollerande. Respondenten har idag en bredare förståelse för hur en revisor arbetar och att de rimligen inte kan granska allt. Revisorn är, enligt respondenten, en granskare och rådgivare vars roll ökar desto större bolaget är. Rådgivningen ska enligt respondenten inte enbart fokusera på redovisningen, utan ska även inbegripa det organisatoriska planet. Vidare anser han att revisorerna eventuellt kan ha misslyckats med att förmedla innebörden av tjänsten och att många har fel uppfattning om vad en revision är. Han anser att revisorerna måste tydliggöra och kommunicera för kunden att revisorns roll idag handlar mer stötta och hjälpa än att kontrollera.

Även respondenten på SEB instämmer med att revisorn både är en granskare och rådgivare, dock anser han att ansvaret i första hand handlar om rådgivning. Med granskning avser samma respondent att siffrorna i årsredovisningen ska säkerställas. Respondenten på Handelsbanken instämmer med de två tidigare informanterna. Hon belyser även revisorn ansvar när det kommer till ledningens förvaltning av bolaget i syfte att uttala sig huruvida ansvarsfrihet bör beviljas. Vidare gör samma respondent en distinktion av revisorns roll beroende på vilket storlek och fas företaget är i. Hon anser att det finns en skillnad mellan små och stora företag på det sättet att de små företagen allt som oftast nöjer sig enbart med en revisor. I de mindre företagen får revisorn ta en bredare roll och agera rådgivare i flera olika typer av frågor och tillför kanske som individ ett större värde. Medan de större företagen förutom enbart revisorn också har behov av mycket annan expertis.

Samtliga respondenter anser att en bra revisor ska vara kommunikativ, engagerad och tillgänglig. Swedbanks respondent anser även att revisorn ska ta egna initiativ genom att exempelvis ge förslag på utbildningar och bjuda in till nätverksträffar.

Respondenterna på SEB och Handelsbanken lyfter fram god kompetens inom regelverket och olika branscher som en viktig egenskap. Dessutom anser informanten på Handelsbanken att det även är viktigt att revisorn är problemlösningsorienterad.

4.3.2 Revisorns och revisionens värde

Alla respondenterna i intressentgruppen förknippar ordet revision med en oberoende granskning. Vidare associerar respondenterna på Swedbank och SEB även ordet med rådgivning och vägledning.

Respondenten på Swedbank anser att revisorn tillför värde i form av kompetens men att företagen inte får förglömma att även revisorns erfarenhet från olika branscher också är värdeskapande. Vidare anser han att revisorn tillför en tyngd och en trovärdighet till företaget och då inte enbart för företagets siffror. Revisorn kan även genom sin närvaro tillföra en trovärdighet, exempelvis genom att delta i möten mellan kunden och banken. Därför är det viktigt att företagen inser att revisorns påskrift inte är det enda som ger ett värde. Detta är även något som respondenten på SEB poängterar då han menar att revisorn, tack vare sin kompetens, tillför värden som inte behöver vara kopplade till revisionen. Även Handelsbankens respondent anser att revisorn bidrar med ett värde, vid sidan av revisionen, i och med den rådgivande rollen. Förutom detta instämmer samtliga respondenter inom intressentgruppen på att revisorn bidrar med en legitimitet och trovärdighet åt både siffrorna årsredovisningen och företaget i sig.

4.3.3 Frivillig revision

Ingen av respondenterna från bankerna anser att avskaffandet av revisionsplikten har påverkat deras verksamhet. Alla har en positiv inställning till avskaffandet då det finns företag som faktiskt inte har något behov av en revisor. Dock lyfts en negativ sida fram av Handelsbankens respondent då hon anser att det ställer till det för bankerna, men kanske framför allt för företagen då det försvårar finansieringen.

Respondenten på Swedbank berättar att det är vanligt att företag utan revisor kommer till banken i syfte att söka kredit och att den främsta anledningen till att inte ha en revisor är av rena kostnadsbesparingsskäl. Dock framhäver samtliga respondenter att det inte är aktuellt att ge en kredit till sådana företag, varför företagen är beroende av en revisor om de är i behov av extern finansiering. Respondenterna förklarar att ett fåtal undantag kan accepteras om det rör sig om en mindre kredit och ett mycket litet företag som har haft en långvarig relation med banken. Dessutom kräver de i dessa fall säkerhet i form av personlig borgen eller panträtt samt hårdare kreditvillkor.

Detta för att kompensera för den förhöjda kreditrisken. Revisorn har alltså enligt samtliga respondenter en stor påverkan på ett företags kreditvärdighet. Anledningen till detta är att banken i sin kreditgivningsprocess baserar sin riskanalys på historiska siffror från årsredovisningen.

Därför är det viktigt att dessa siffror är tillförlitliga, vilket revisorn genom sin granskning bidrar till att säkerställa. SEB och Handelsbanken berättar att det är omöjligt för banken att göra en sådan granskning själva. Vidare poängterar Swedbank och Handelsbankens respondenter att en redovisningskonsult inte tilldelas någon större trovärdighet i samband med en kreditgivning.

Ingen av de intervjuade personerna i denna intressentgrupp har några personliga erfarenheter av kunder som har avskaffat eller har haft för avsikt att avskaffa sin revisor. Detta är något respondenten på SEB tror kan bero på att banken inte beviljar lån till företag i en uppstartsfas och att det främst är nystartade företag som väljer att inte ha revisor. Respondenten på Handelsbanken anser däremot att detta beror på att deras kunder själva är medvetna om att de måste ha en revisor för att erhålla krediter.

Samtliga respondenter inom denna intressentgrupp anser att gränsvärdena idag är satta på en rimlig nivå. Alla anser vidare att en eventuell höjning av gränsvärdena inte skulle påverka deras verksamhet då de oavsett gränsvärdena kommer att kräva en revisor. SEB uttrycker detta genom att säga att gränsvärdena är en icke-fråga för banken eftersom de skulle kräva att deras kunder har en revisor, oavsett om det finns krav från myndigheterna eller inte.

4.3.4 Intressenter

Swedbank framhäver att det är leverantörer och hyresvärdar som har drabbats hårdast då dessa ofta är tvingade till att lämna kredit till oreviderade företag. Dessa intressenter har enligt respondenten inte lika stark förhandlingsposition som bankerna eller staten. Dock kan de, liksom bankerna kompensera för eventuell risk med minskade kreditdagar eller ökat krav förskottsbetalning. Även SEB framhäver leverantörer och hyresvärdar, men även anställda. Vidare förklarar han att det är de oprioriterade borgenärerna som borde ha drabbats hårdast. Även Handelsbanken instämmer på att de oprioriterade borgenärerna drabbas, hon anser dock att det är bankerna som påverkas allra mest. Även Skatteverket är en intressent som lyfts fram av samma respondent.

Samtliga banker arbetar med covenants. De är eniga om att användningen av denna typ av lånevillkor är vanligare bland större bolag och att man försöka hålla nere användningen av det bland små företag som inte har den kompetens som krävs för att det ska kunna användas på ett effektivt sätt.

4.4 Skatteverket

Här presenteras resultatet av intervjun som genomfördes med intressentgruppen Skatteverket. Varje fokusområde kommer att behandlas var för sig, där intervjupersonens åsikter framhävs. Respondenten här har erfarenhet från både redovisning och skatt.

4.4.1 Revisorns roll och egenskaper

Respondenten anser att det har skett en förändring av revisorns roll där denne tidigare var en kontrollant, medan rollen idag är mer en rådgivare och ett bollplank. Bara för två år sedan upplevde hon att revisorn var mer av en kontrollant, vilket betyder att denna utveckling är ett relativt nytt fenomen enligt respondenten. Respondenten anser att en revisor ska vara insatt i redovisning och ska kunna föra en dialog med företagen. Hon anser även att revisorn idag ska kunna hjälpa och vägleda företagen. Vidare framhäver hon att revisorns ansvar är att göra en oberoende granskning av företaget och uttala sig om företagets räkenskaper och förvaltning.

4.4.2 Revisorns och revisionens värde

Respondenten förknippar revision med kvalitet och ett kvitto på att redovisarens arbete har utförts på ett korrekt sätt enligt gällande lag och förordning. Vidare anser hon att revisor tillför värde till företagen i och med att revisionen ger verksamheten en kvalitetsstämpel och en legitimitet. Detta då den blivit granskad av en oberoende part och att denne avlämnat en revisionsberättelse. Att fel upptäcks innan rapporter skickas in till Skatteverket minskar kostnaden för samhället eftersom det minskar insatsen som Skatteverket måste göra. Detta innebär Skatteverket kan fokusera på företag som medvetet fuskar med skatter och avgifter. Rent skattemässigt anser respondenten att en revisor kan ge ett värde för företaget de denna har möjlighet att på ett mer träffsäkert sätt beräkna den preliminära skatten. Detta då revisorn har kompetens och möjlighet att utifrån de historiska siffrorna göra en välgrundad prognos. Respondenten menar att företagsledaren hellre fokuserar framåt och på driften.

4.4.3 Frivillig revision

Respondenten berättar att Skatteverket till en början negativt inställda till förslaget och förväntade sig betydligt värre konsekvenser än vad som har kunnat konstateras idag. Exempel på de förväntade konsekvenserna var att det skulle bli vanligare med fusk, att det skulle bli mer fel i årsredovisningen och att företagen helt enkelt inte skulle kunna hantera den nya situationen på ett optimalt sätt.

Respondenten anser att de inte sett någon effekt av lagändringen ännu. Dock fick de i samband med avskaffandet befogenhet, från regeringens sida, att under det innevarande räkenskapsåret begära in underlag och även göra besök ute hos företagen. Detta för att i ett tidigt skede upptäcka eventuella skattefel. Effekten i framtiden tror hon kan bli ökade samhällskostnader, till följd av utförligare granskning från Skatteverkets sida. En annan möjlig konsekvens är att skatter och avgifter inte betalas i rätt tid eftersom företag, om de inte har en revisor, i många fall inte förstår konsekvenserna det kan innebära.

Skatteverket varken avråder eller råder företagare att avskaffa sin revisor, eller i andra ekonomiska frågor, då det är en statlig myndighet och får därmed inte konkurrera med den privata marknaden.

Respondenten anser att avskaffandet av revisionsplikten är bra då små bolag med 100-200 verifikationer förmodligen ändå inte har något behov av en revisor. Dock anser hon att det kan vara lämpligt att de anlitar en redovisare som biträder med ekonomisk hjälp. En negativ sida som hon kan se med avskaffandet är att företag avskaffar revisor av fel skäl, det vill säga som en ren kostnadsbesparing, trots att de egentligen har behov en revisor. Hon anser att företagen, om denne väljer att avskaffa sin revisor, får ett större ansvar än tidigare då det är upp till företagen att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt gällande regelverk.

Vidare framhäver respondenten att hon personligen inte upplevt att de har varit tvungna att begära in mer dokument från företagen nu än tidigare. Hon tror inte heller att antalet skatterevisioner har ökat. Skatteverket har inte ännu fått in så många bolagsdeklarationer där årsredovisningar saknat en påskrift av en revisor, men hon tror att det kommer att bli vanligare i höst. Hon ställer sig tveksam till att uttala sig om vilken effekt detta kan tänkas få men antyder ändå att årsredovisningar som inte har någon revisionsberättelse förmodligen kan komma att bli utsatta för en hårdare granskning. Dock framhäver hon att de i nuläget inte nödvändigtvis granskar företag hårdare om de inte har en revisor.

Respondenten har ingen inställning till en eventuell höjning av gränsvärden, utan tycker att gränserna vi har idag är bra och ligger på en rimlig nivå. Hon har svårt att uttala sig om hon ser någon risk med höjda gränsvärden eftersom de som vill fuska, fuskar även om de har revisor. Respondenten tror dock inte på en total frigörelse av revisionen.

4.4.4 Intressenter

Respondenten anser att de intressenter som har drabbats hårdast är leverantörerna men framför allt tror hon att det är företagen själva då revisorn faktiskt är en tillgång för företaget.

4.5 Sammanfattning av resultat

I nedan tabell åskådliggörs en sammanställning av vilka värden respektive intressentgrupp anser att en revisor och en revision skapar för företaget och dess intressenter. De värden som är fetstilta har identifierats i alla studerade intressentgrupper.

Företag	Revisionsbyråer	Banker	Skatteverket
Kompetens	Kompetens	Kompetens	Kompetens
Trovärdighet	Trovärdighet	Trovärdighet	Trovärdighet
Legitimitet	Legitimitet	Legitimitet	Legitimitet
Rådgivning	Rådgivning	Rådgivning	Rådgivning
Trygghet	Trygghet	Nätverk	
Utveckling/effektivisering	Utveckling/effektivisering		
Proaktivitet	Proaktivitet		
	Nätverk		

I tabellen nedan åskådliggörs vilken syn de olika intressenter har på avskaffandet av revisionsplikten samt i vilken omfattning det har påverkat deras verksamhet. I de fall det har rått en oenighet bland respondenterna inom intressentgruppen har vi låtit majoriteten tala för hela gruppen.

	Syn	Påverkan
Företag	Positiv	Ingen
Revisionsbyråer	Positiv	Liten
Banker	Positiv	Ingen
Skatteverket	Positiv	Liten

5 Analys

I analyskapitlet kommer det empiriska materialet att analyseras med hjälp av den teoretiska referensramen. Kapitlet är, precis som resultatet, uppdelat efter de olika fokusområdena. En skillnad är att respektive intressentgrupp inte kommer att behandlas separat. Avsnittet avslutas med en sammanfattning.

5.1 Revisorns roll och egenskaper

Bland företagen råder en viss samstämmighet vad det gäller hur man upplever revisorn och dennes ansvar. Kontroll och rådgivning är något som framhävs av respondenterna från både Värderingsdata och Wäst-Bygg, medan VD:n på Gröna Gårdar ser revisorns roll främst som kontrollerande. Anledningen till denna skillnad är att Gröna Gårdar anlitar en redovisningskonsult som har tagit den rådgivande rollen. Ingen av respondenterna från revisionsbyråer använder sig av ordet kontroll för att beskriva revisorns roll, utan här används istället begreppet oberoende granskare. Respondenterna från bankerna anser även de att en oberoende granskare är en del av revisorns roll, men understryker även att rollen inbegriper rådgivning. Även respondenten från Skatteverket använder sig av orden oberoende granskning och rådgivare för att beskriva revisorns roll. Vidare menar hon att rollen har genomgått en förändring från att enbart innefatta granskning mot att i allt högre grad även innefatta rådgivning. Detta stämmer väl överens med FARs syn på hur revisorns roll har utvecklats över tiden i takt med förändringar i samhället. (FAR, 2013). Även Collis, Jarvis och Skerratt (2004) kom fram till i sin studie att revisorns roll som rådgivare är av betydelse för företagen.

Det råder en samstämmighet mellan de olika intressentgrupperna i vad som utmärker en bra revisor. Egenskaper som framhävs är att revisorn ska vara tillgänglig och kunna föra en kontinuerlig dialog med kunden. Även integritet och objektivitet är viktiga egenskaper enligt respondenterna. Samt att revisorn har god kompetens inom regelverk och olika branscher är en viktig egenskap. Detta stämmer överens med studien som Collis, Jarvis och Skerratt utförde år 2004, där revisorns kompetens visade sig vara av stor betydelse. Vidare kan även en koppling till legitimitetsteorin göras, där revisorn är ett sätt för företag att förmedla en trovärdighet, vilket i sin tur ger legitimitet från sina intressenter. Kompetensen blir av hög betydelse då en revisor som inte kan anses vara kompetent leder till en minskad trovärdighet och därmed även en lägre grad legitimitet. Detta kan vara en orsak till varför samtliga intressenter lyfter fram kompetensen som en viktig egenskap.

En egenskap som lyfts fram bland företagen är att en bra revisor ska vara proaktiv i sitt sätt att arbeta. Detta förklaras av VD:n för Värderingsdata genom att revisorn kan bidra med att utveckla verksamheten om denne är proaktiv och har en rådgivande roll. En innebörd av revisorns proaktivitet är att denne kan bidra med att i ett tidigt stadie identifiera problem och potentiella risker.

Detta är något som bekräftas av Gwilliam (2003) och Lemon, Tatum och Turley (2000) då de beskriver att revisorsuppdraget har gått ifrån att enbart fokusera på substansgranskning och balansräkningen till en situation där revisorn bidrar till värdeskapande och anses som en del av företagets riskhantering. Att revisorn kan bidra med att identifiera potentiella risker är även något som lyfts fram av revisorerna, där exempelvis respondenten på PwC berättar att en riskanalys är en del av revisionen. Intressant att observera är att detta bidrag inte lyfts fram av någon av respondenterna från banksektorn, vilket kan tyckas anmärkningsvärt då bankerna kan uppfattas som intressentgrupp som har ett stort fokus på risk. Från det empiriska materialet framgår det att banken i sin kreditgivningsprocess baserar sin riskanalys på historiska värden och respondenten på Handelsbanken anser att revisorns främsta uppgift är att säkerställa och därigenom ge trovärdighet åt siffrorna i årsredovisningen. Den trovärdighet som revisorn ger till siffrorna är något som samtliga respondenter inom banksektor framhäver. På grund av detta kan antagandet göras att respondenterna inom banken i sin kreditgivningsprocess har ett bakåtriktat synsätt på revisorn, vilket skulle kunna vara en förklaring till varför ingen poängterar värdet av att revisorn kan bidra med att identifiera framtida risker.

5.2 Revisorns och revisionens värde

Att en revisor bidrar med värde i form av trovärdighet är något som poängteras av samtliga intervjupersoner i denna studie. Detta kan exemplifieras av att VD:n på Gröna Gårdar anser att revisorn signalerar att de bedriver en seriös verksamhet, medan bankerna fokuserar mer på att korrektheten i räkenskaperna verifieras. Detta kan stödjas av flera av de teorier som presenteras i den teoretiska referensramen. En tydlig koppling till the lending credibility theory kan göras, där ett antagande är att revisorns huvudsakliga uppgift, genom sin objektiva och oberoende granskning, är att ge trovärdighet till de finansiella rapporterna och upprätthålla ett förtroende mellan parterna. Detta leder till minskade kapitalkostnader för företaget. (Hayes et al, 2005). Respondenterna från bankerna, men även andra intressentgrupper, resonerar kring att avsaknad av en revisor kan kompenseras med dyrare lånevillkor. En annan teori som stödjer resonemanget kring att revisorn skapar värde i form av trovärdighet är the theory of inspired confidence. Teorin framhäver att trovärdighet är en av förutsättningarna för att intressenter ska ingå avtal med företaget och att revisorn i egenskap av oberoende granskare kan vara ett instrument för att skapa denna trovärdighet. (Hayes et al, 2005).

Ett annat värde som berörs tidigare i analysen och som samtliga respondenter lyfter fram är legitimitet, vilket kan anses ha ett nära samband med trovärdighet då trovärdighet är en förutsättning för att erhålla legitimitet. Enligt legitimitetsteorin är legitimitet ett sätt för företag att tillgodose intressenters krav och därigenom säkerställa inflödet av nödvändiga resurser.

Så länge samhället tillskriver revisorn legitimitet så kommer, enligt Deegan (2000), anlitaandet av en revisor vara ett sätt för företag att erhålla detta värde. Här kan även en koppling göras till den nya institutionella teorin som säger att företag skaffar sig legitimitet genom en anpassning till de normer som existerar i samhället. (Eriksson-Zetterquist, 2009).

Trygghet är ett värde som samtliga respondenter inom intressentgruppen företag anser att en revisor bidrar med. Tryggheten syftar till att en utomstående oberoende part granskar verksamheten och räkenskaperna och säkerställer att lagar och regler efterlevs. För att denna trygghet ska uppnås krävs det att revisorn är kompetent samt är objektiv och har stark integritet. Respondenterna på Wäst-Bygg berättar att de ser en trygghet i att anlita en revisor för att säkerställa att verksamheten bedrivs inom ramen för det rådande regelverket. Även VD:n på gröna Gårdar framhäver värdet av att revisorn säkerställer att ledningen är laglydiga medborgare. Dessa respondenter ser alltså revisorn som en trygghet både för verksamheten men också personerna som står bakom dem. Även VD:n på Värderingsdata ser en trygghet i att anlita en revisor. Dock tar han, till skillnad från de andra företagen, fasta på att en revisor bidrar med att upprätta en god intern kontroll. Denna kontroll menar han skapar en trygghet internt för ledning och styrelse men även för externa intressenter. Att respondenterna ser ett värde i att revisorn kontrollerar att verksamheten bedrivs på ett korrekt och lagenligt sätt och vill att en korrekt bild presenteras till intressenter tyder på att de ser till organisationens bästa. Detta kan kopplas till Stewardship theory som tar fasta på att ledningen vill maximera organisationens och aktieägarnas intresse, till skillnad från agentteorin där ledningen tillgodoser sina egna finansiella intressen på bekostnad av aktieägarna. (Donaldson & Davis, 1991)

Ingen av intressentgrupperna i studien som genomförs i denna uppsats framhäver agentteorin som en viktig anledning till varför företag väljer att anlita en revisor. Det berörs av ett fåtal respondenter, bland annat av intervjupersonen på KPMG, men på det stora hela verkar värdet av minskad informationsasymmetri mellan aktieägare och ledning vara av mindre betydelse. Här kan en skillnad observeras jämfört med tidigare forskning där denna teori har en framträdande betydelse för företag vid valet att frivilligt anlita en revisor (Chow, 1982). Varför stewardship teorin blir mer applicerbar i denna studie skulle kunna förklaras av företagets organisationsstruktur. Det vill säga att det rör sig om företag där ledningen, vid sidan av sitt förvaltarskap även äger aktier i bolaget, varför det är naturligt att deras intressen är samstämmiga.

Principal-agent förhållandet kan dock appliceras på andra relationer än den mellan ledning och aktieägare. Ett exempel är relationen mellan företaget och dess kunder, där kunden anlitar företaget för att utföra handlingar i kundens ställe.

Både respondenterna Wäst-Bygg och Värderingsdata framhäver kunder som en viktig användare av deras årsredovisning, varför revisorn får en viktig roll i syfte att förmedla trovärdig information och därmed minska informationsasymmetrin.

Att revisorn bidrar med ett värde i och med dennes roll som rådgivare är något som samtliga respondenter framhäver. Respondenten på Swedbank poängterar att denna rådgivning inte enbart ska vara koncentrerad till företagets redovisning utan skall även innefatta det organisatoriska planet. Detta ger stöd till studien som genomfördes av Collis, Jarvis och Skerratt (2004) där en slutsats är att företag väljer att frivilligt behålla sin revisorn på grund av att denne kan bidra till att utveckla en effektiv organisation. Respondenten på PwC anser att revisorn, genom sin breda kompetens och rådgivande förmåga, kan hjälpa kunden att utveckla och effektivisera verksamheten. Även förmågan att tidigt identifiera potentiella risker är något som bidrar till denna positiva utveckling. Här kan en koppling till betydelsen av ordet revision göras, det vill säga att det kan betyda en förändring till ett mer effektivt och modernt tillstånd. Värdet av att revisorn kan bidra till en positiv utveckling och effektivisering är något som lyfts fram av samtliga intressentgrupper utom Skatteverket.

5.3 Frivillig revision

Samtliga respondenter i denna studie har en positiv inställning till avskaffandet av revisionsplikten, vilket kan tyckas anmärkningsvärt med tanke på den kritik som förslaget om frivillig revision fick, främst från Skatteverket. En anledning till den positiva inställningen kan vara att ingen av intressentgrupperna har påverkats av avskaffandet av revisionsplikten i en negativ bemärkelse. Ingen av intressenterna anser att de på grund av lagändringen har förändrat sitt sätt att utföra sitt arbete. I och med lagändringen fick dock Skatteverket befogenhet av regeringen att löpande under räkenskapsåret begära in underlag från företag. Tidigare kunde detta endast ske efter avslutat räkenskapsår, varför ändå en viss påverkan på deras verksamhet kan observeras. Intressentgrupperna företag, revisionsbyråer och banker är av uppfattningen att företag som inte har en revisor blir föremål för en hårdare granskning från Skatteverket. Intressant att observera här är att respondenten från Skatteverket inte anser att så har varit fallet än så länge. Dock vidhåller hon att effekten av lagändringen ännu inte har kunnat observeras och att de i framtiden kan behöva granska dessa verksamheter hårdare.

Ingen av respondenterna från revisionsbyråerna har observerat något större intäktsbortfall, dock har samtliga sett en omallokering av intäkter från revision till redovisning. Ingen av dessa respondenter upplever att de i någon större grad har förlorat befintliga kunder. Att efterfrågan på revisionstjänsten består trots avregleringen är något som stämmer överens med resultatet av studien som genomfördes av Seow (2001).

Enligt det empiriska materialet i denna uppsats så verkar utvecklingen i Sverige likna den i Storbritannien, det vill säga att efterfrågan på en revisor består och att den befarande intäktsbortfallet som avregleringen skulle kunnat leda till är ogrundat.

Vidare framhäver Seow (2001) att avskaffande av revisionsplikten inte minskar intressenters krav på en revisor, vilket stämmer väl överens med det empiriska materialet i denna studie. Dock framhäver både PwC och Synneby att det har blivit svårare att attrahera nya kunder, då främst nystartade bolag. Respondenten på Synneby påpekar vidare att det råder en helt ny kontext på marknaden och att revisionsbyråerna måste anpassa revisionstjänsten efter vad marknaden efterfrågar. Detta stämmer väl överens med Prahalad och Ramaswamys (2004) artikel där de argumenterar för att företag, i situationer där kunder blir mer medvetna om sin förhandlingsstyrka, måste anpassa sig efter de nya förhållandena på marknaden. De menar att förmågan att anpassa sig är avgörande för att skaffa sig konkurrensfördelar.

En av de intressenter som enligt vår studie ställer krav på revisor är bankerna. På grund av detta är lagändringen och en eventuell höjning av gränsvärdena en ”icke-fråga”, som respondenten från SEB beskriver det. Här kan en koppling göras till theory of inspired confidence som säger att efterfrågan på revisionstjänsten är en direkt följd av intressenters krav på företaget. (Hayes et al, 2005). Samtliga respondenter inom intressentgruppen bank anser att ett företag med en revisor har en högre kreditvärdighet och ser faktumet att företaget anlitar en revisor som en förutsättning för att bevilja krediter. Detta ger stöd åt den undersökning som genomfördes av UC år 2013, där de fann att revisorn bidrog till en högre kreditvärdighet. (Upplysningscentralen, 2013). Det ger även stöd för studierna som genomfördes av Chow (1982) och Carey, Simnett och Tanewski (2000).

Om företagen i denna studie, till följd av en höjning av gränsvärdena, skulle bli föremål för frivillig revision menar samtliga respondenter att de skulle behålla sin revisor. De lyfter dock fram olika anledningar till detta. Värderingsdata, som inte är i behov av extern finansiering, framhäver att de skulle behålla revisorn på grund av deras breda och långvariga engagemang med byrån. Här kan drag från den institutionella teorin skönjas då företaget oavsett lagändringen kommer att göra som de alltid ha gjort. VD:n på Gröna Gårdar framhäver däremot den trygghet som en revision ger som den främsta anledningen att behålla revisorn, medan respondenterna på Wäst-bygg lyfter fram trovärdigheten som en revisor ger som det viktigaste argumentet. Att trovärdigheten är viktig är även något som lyfts fram i studien presenterad av Collis, Jarvis och Skerratt (2004) där de utreder orsaker till att företag väljer att frivilligt behålla sin revisor.

Vidare berättar samtliga respondenter bland företagen att informationen i årsredovisningen förmodligen hade sett annorlunda ut om den inte hade varit föremål för en revision. Detta kan exemplifieras av att VD:n på Värderingsdata beskriver att de förmodligen hade utelämnat viss information i årsredovisningen på grund av den hårda konkurrensen som råder inom branschen.

Detta ger stöd för att en revisor bidrar med att få företag att presentera relevant och korrekt information i årsredovisningen, vilket bidrar till en minskad informationsasymmetri och ett ökat förtroende mellan företaget och användarna av årsredovisningen. Här kan alltså ett drag av agentteorin observeras. (Alvesson & Svenningsson, 2007).

Faktumet att informationen skulle förändras vid avsaknaden av en revisor ger stöd för Positive Accounting teorin. Det vill säga att informationen i påverkas på olika sätt beroende på vad företaget vill uppnå. (Watts & Zimmerman, 1986).

5.4 Intressenter

Enligt intressentmodellen är en av företagsledningens uppgifter att ta hänsyn till och tillgodose kraven från företagets viktigaste intressenter för att erhålla resurser som är nödvändiga för verksamhetens överlevnad. Banken är en viktig intressent för ett företag med hög skuldsättningsgrad, det vill säga ett företag i stort behov av resurser i form av banklån. (Bruzelius & Skärvad, 2004). I det empiriska materialet framgår det att banken i stort sett alltid ställer krav på att deras kunder anlitar en revisor, vilket alltså då är ett av de krav som måste tillgodoses enligt intressentmodellen. Detta samband är något Carey, Simnett och Tanewski (2000) kom fram till i sin studie, där de observerade att företag med hög skuldsättningsgrad i större utsträckning tenderar att frivilligt anlita en revisor. Andra faktorer som enligt tidigare forskning är avgörande för efterfrågan revisionstjänsten är företagets storlek och externa engagemang. (Chow, 1982). Detta är något som både företag, revisionsbyråer och banker i denna studie framhäver.

Värderingsdatas VD påpekar att det främst är kunder och samarbetspartners som är de två flitigaste intressenterna som använder deras årsredovisning. VD:n på Gröna Gårdar säger att banken är den av deras intressenter som har mest användning av deras årsredovisning med anledning av deras engagemang i banken. Ekonomicheferna på Wäst-Bygg understryker att alla intressenter är användare av deras årsredovisning om än i olika avseende och i olika frågor. Detta kan kopplas till Lending Credibility teorin vilken beskriver att årsredovisningen i hög grad används av intressenterna för att skaffa sig en uppfattning om företagets prestation. Eftersom intressenter baserar beslut på informationen i årsredovisningen är det därför viktigt att den är trovärdig. (Hayes et al, 2005).

Både respondenten på Värderingsdata och respondenterna på Wäst-Bygg berättar att deras huvudsakliga intressenter är så pass viktiga för dem att de inte hade kunnat bedriva sin verksamhet om de inte hade tillgodosett de krav som ställs från intressenterna. Ett av kraven som ställs är att företagets verksamhet granskas av en revisor, varför revisorn indirekt blir nödvändig för företagets fortsatta överlevnad. Här kan en koppling göras till teorin om inspired confidence, där det är krav från intressenter som styr efterfrågan på revisionstjänsten.

Detta kan illustreras med hjälp av intressentmodellen där olika intressenter har olika stor inverkan på företaget och vissa intressentgrupper kan ha ett övertag över företaget.

Intressentmodellen delar även upp intressenter i primära och sekundära, där det är de primära intressenternas krav som i första hand ska tillgodoses. (Bruzelius & Skärvad, 2004). Därför borde sekundära intressenter i högre grad drabbas av avskaffandet av revisionsplikten då de inte har samma möjlighet att få sina krav tillgodosedda. Detta är något som bekräftas av det empiriska materialet i denna studie då samtliga intressentgrupper anser att de intressenter som har påverkats mest av avregleringen är de oprioriterade borgenärerna. Dessa kan också identifieras som sekundära intressenter enligt intressentmodellen. (Bruzelius & Skärvad, 2004).

5.5 Sammanfattning av analysen

Resultatet av vår studie ger stöd för samtliga teorier som presenteras i den teoretiska referensramen i mer eller mindre utsträckning. Den mest framträdande kopplingen kan identifieras bland de teorier som har sin utgångspunkt i att företaget vill signalera trovärdighet till sina intressenter. Ett exempel på en framträdande teori är the lending credibility theory och the theory of inspired confidence som förklarar efterfrågan på revisionstjänsten genom att företag är i behov av att intressenter finner verksamheten trovärdig. Revisorn är i detta avseende ett verktyg för att erhålla denna trovärdighet. En annan teori som är framträdande och som har stark anknytning till trovärdighet är legitimitetsteorin.

Ytterligare en teori som kan knytas an till trovärdighet är agentteorin, som tar fasta på att det finns en informationsasymmetri som leder till agentkostnader, vilka kan minimeras med hjälp av trovärdighet. Resultatet av den i uppsatsen genomförda studien ger inte mycket stöd för att revisorn används i syfte att minska konflikten mellan aktieägare och ledning. Dock finner vi stöd för att en revisor anlitas för att minska konflikter med övriga intressenter såsom kreditgivare och leverantörer. En central utgångspunkt i agentteorin är att ledningen åsidosätter principalens intressen för att maximera sin egen nytta. Detta är inget som resultatet av denna studie ger stöd för. Kopplingar kan snarare dras till Stewardship theory, där ledningen finner ett större tillfredställande i att maximera organisationens intresse framför de personliga målen. Orsaken till att ledningens beteende i denna studie kan förklaras bättre av Stewardship theory än agentteorin kan vara att denna studie inte har behandlat bolag där det är en tydlig separation mellan ledning och ägare.

Vad det gäller hur olika intressenter har påverkats av avskaffandet av revisionsplikten ger studiens resultat stöd för intressentmodellens utgångspunkt, där olika intressenter kan påverkas olika mycket av företaget beroende på vilken typ av relation parterna har. I studien observerades att banker, som är en primär intressent för företag med banklån, inte påverkats av avskaffandet.

Av studien framgår även respondenterna har uppfattningen att det är de oprioriterade borgenärerna, vilka kan ses som sekundära intressenter, som har påverkats mest.

Studiens resultat ger även stöd för tidigare forskning inom området. Ett viktigt exempel på detta att trovärdighet är ett framträdande värde som en revisor kan bidra med, vilket även Collis, Jarvis och Skerratt (2004) kom fram till. I Chows (1982) studie framkom det att företagets skuldsättning, storlek och externa engagemang bidrar till att förklara ett företags efterfrågan på en revisor. Detta är något som även resultatet av studien som genomfördes i denna uppsats visar på.

6 Slutsats

Detta kapitel inleds med att forskningsfrågorna besvaras. Därefter förs en diskussion kring slutsatserna där utrymme ges för egna reflektioner och tolkningar. Vidare kommer bidraget som denna uppsats har gett att lyftas fram och ett avsnitt om förslag till fortsatt forskning kommer att presenteras.

6.1 Forskningsfrågorna besvaras

Syftet med denna uppsats var att undersöka vilka värden en revisor skapar för företaget sett ur olika intressenters perspektiv mot bakgrund av den avskaffade revisionsplikten för små företag. Intressenterna i denna studie har representerats av företag, revisionsbyråer, banker och den svenska skattemyndigheten.

Vilka värden upplever företag, banker, Skatteverket och revisionsbyråer att en revisor skapar?

Resultatet av studien visar på att *kompetens, trovärdighet, legitimitet* och *rådgivning* är de värden som samtliga intressentgrupper lyfter fram. Även samtliga respondenter inom respektive intressentgrupp lyfter, oberoende av varandra, fram just dessa fyra värden. Slutsatsen som kan dras från detta är att det är stor sannolikhet att dessa värden är någonting som ett företag som anlitar en revisor faktiskt förväntas kunna erhålla.

Revisorn roll som rådgivare är något som har betonats av samtliga intressentgrupper. Trots detta framhäver samtliga respondenter inom intressentgruppen företag att de inte förväntar sig att rådgivning ska ingå i revisionsuppdraget. Slutsatsen som kan dras av detta är att revisorn tillför värde som inte enbart är kopplat till revisionen och ekonomiska frågor, utan även på ett organisatoriskt plan.

Hur ser de olika intressentgrupperna på den avskaffade revisionsplikten och hur har det påverkat deras verksamhet?

Av resultatet framgår det att samtliga intressentgrupper har en positiv syn på avskaffandet av revisionsplikten. Företagen och bankerna anser sig inte ha påverkats alls, medan en liten påverkan har kunnat identifieras hos revisionsbyråerna och Skatteverket.

En uppenbar anledning till att företagen inte har påverkats kan vara att de inte faller inom gränserna för frivillig revision. Viktigt att poängtera är att de, även om de i framtiden skulle falla inom gränserna, skulle behålla sin revisor. Inte heller banken anser att lagändringen har påverkat deras verksamhet, vilket kan förklaras av att de, oavsett vad lagen säger, ställer krav på att deras kunder anlitar en revisor.

Slutsatsen som kan dras av detta är att bankerna och företagen är i en så pass stark förhandlingsposition gentemot sina intressenter att de kan få sina krav på revisor uppfyllt. Alternativt att deras intressenter inte har valt bort sin revisor på grund av andra skäl eller att de inte har möjlighet till det på grund av de inte faller inom gränserna för frivillig revision.

Ingen av respondenterna på revisionsbyråerna upplever att de har påverkats i någon större utsträckning, även om några effekter har kunnat observeras. Intäktsbortfallet anses vara marginellt eller helt obefintligt. Dock anses en förskjutning av intäkter från revision till redovisning ha skett. Dessutom framhäver två av respondenterna att det har blivit svårare att attrahera nya kunder. Skatteverket har påverkats på så sätt att de i och med lagändringen har ändrat sitt sätt att arbeta då de fått befogenhet av regeringen att löpande under räkenskapsåret begära in underlag från företag. Tidigare kunde detta endast ske efter avslutat räkenskapsår. Vidare framhäver respondenten på Skatteverket att hon tror att de i framtiden kommer att uppleva en större påverkan då de eventuellt kommer att behöva granska företag utan revisor hårdare. En förklaring till varför dessa intressentgrupper har påverkats, till skillnad från de andra två grupperna, kan vara att de har en annan relation till företagen. Revisionsbyråerna är i en beroendeställning till företagen då företag som faller inom gränserna för frivillig revision kan avskaffa sin revisor, utan att förlora primära resursbidrag från revisionsbyrån. Även Skatteverket kan anses ha en svag förhandlingsposition gentemot företagen i det avseende att de är tvungna att driva in skatt och granska verksamheter, oavsett om de avskaffat sin revisor eller inte.

Vilka likheter och skillnader kan identifieras mellan de olika intressentgrupperna med avseende på revisorns betydelse för företaget och dess intressenter?

Likheter

- De fyra värdena kompetens, trovärdighet, legitimitet och rådgivning
- Positiv inställning till lagändringen
- Generellt relativt lika svar mellan alla intressenter, dock mest likheter mellan företag och revisionsbyråer

En likhet mellan samtliga grupper är att de framhäver värdena kompetens, trovärdighet, legitimitet och rådgivning. En annan likhet är att samtliga grupper har en positiv inställning till avskaffandet av revisionsplikten eftersom de anser att det finns företag som inte har något behov av en revisor. Dock är samtliga överens om att revisorn är av hög betydelse för företag som är tillräckligt stora, komplexa eller är i en utvecklingsfas där behov av en revisor uppstår. Svaren mellan grupperna är i denna studie förhållandevis likartade vad det gäller revisorns betydelse för företaget.

Dock kan den största likheten identifieras mellan företagen och revisionsbyråerna, vilket torde bero på att det är mellan dessa parter tjänsten förmedlas.

Skillnader

- Banken mest framträdande vad det gäller att ställa kvar på revisor.
- Värdet utveckling/effektivisering lyfts endast fram av företag och revisionsbyråer.
- Företag och bank har inte påverkats av lagändringen, till skillnad från de andra två intressentgrupperna.

Den generella uppfattningen i studien är att revisorn är av hög betydelse. Dock framträder banken som den intressentgrupp som har det snävaste synsättet då de mer eller mindre ställer krav på att företag måste ha en revisor för att erhålla krediter. Vidare kan även en skillnad observeras då värdet utveckling/effektivisering endast lyfts fram av företag och revisionsbyråer. Dock lyfter bankerna fram värdet av revisorns nätverk, vilket kan anses vara ett värde som indirekt bidrar till utveckling och effektivisering. Ytterligare en skillnad mellan intressentgrupperna är att bara Skatteverket och revisionsbyråerna har påverkats av lagändringen, om än i mycket liten utsträckning.

6.2 Författarnas reflektioner

En slutsats som drogs i denna studie är att de värden som de olika intressentgrupper upplever att en revisor skapar var relativt lika. Den största likheten observerades mellan intressentgrupperna företag och revisionsbyråer. Det förklaras ovan att detta kan bero på att det är mellan dessa parter transaktionen av tjänsten sker. Vidare kan det anses vara positivt att båda parter har samma syn på vad en revisor skapar för företaget. I problemdiskussionen förs ett resonemang kring att revisionsbyråer står inför en utmaning att anpassa sig efter de nya förhållandena på marknaden och bli mer marknadsorienterade. De måste alltså identifiera vilket behov som finns och förmedla en tjänst som tillgodoser detta. Faktumet att företagen och revisionsbyråerna i denna studie har en gemensam syn på vilka värden som en revisor kan skapa talar för att revisionsbyråerna redan har en god förståelse för vad kunden efterfrågar och att företagen är medvetna om vilket värde det kan innebära att anlita en revisor. Företagen i denna studie är väl etablerade på marknaden och är av en sådan storlek att de inte faller inom gränserna för frivillig revision. Det framgår av det empiriska materialet att de inser värdet av en revisor och skulle nyttja revisionstjänsten oavsett om de måste det enligt lag eller ej.

Därför kan det inte avfärdas att revisionsbyråerna fortfarande står inför utmaningen att utforma sin tjänst på ett sådant sätt att den efterfrågas även av mindre företag, som eventuellt inte har samma insikt som de större företagen.

Flera respondenter framhäver att behovet av en revisor uppstår när företaget kommer till en viss utvecklingsfas. Utmaningen som revisionsbyråerna står inför kan beskrivas som att de, för att utnyttja marknaden maximalt, måste få så många företag som möjligt att i en så tidig fas som möjligt inse värdet av att anlita en revisor. Ett led i detta skulle kunna vara att skraddarsy revisionstjänsten baserat exempelvis på i vilken fas företaget är i och vilken typ av verksamhet de bedriver. De olika värdena som en revisor kan bidra med bör alltså paketeras och förmedlas på ett sätt som optimalt tillgodoser kundens behov. Ett led i detta är att få kunden att inse att det är revisorn, med alla dennes egenskaper, de köper och inte enbart en revision. Detta är något som stödjer Roséns teori om att fokus måste lyftas från pris och kostnad till behov och värde. (Rosén, 2010).

Idén om att företag förr eller senare kommer till en fas där de ser ett behov av att anlita en revisor är även något stödjs av tidigare forskning. Ett exempel är Chow (1982), där behovet av en revisor ökar i takt med företagets storlek och externa engagemang. Härmed kan en slutsats dras att effekten av en avreglering av revisionsplikten borde komma att begränsas av att företag, oavsett vad lagen säger, kommer att fortsätta att anlita en revisor. Banken är en intressent som har stor betydelse i denna självreglering då de i stor utsträckning ställer krav på revisor för att medge krediter. Ur denna synvinkel kan ett antagande vara att en höjning av gränsvärdena alternativt en fullständig avreglering inte få några dramatiska effekter.

6.3 Studiens bidrag

Ett bidrag som denna studie var ämnad att resultera i var *att ge en förståelse för olika intressenters uppfattning om det studerade fenomenet samt vilka likheter och skillnader som existerar grupperna emellan*. En observation från studien var att uppfattningen på det stora hela var likartad mellan de olika grupperna. En intressant iakttagelse var den stora likheten mellan intressentgrupperna företag och revisionsbyråer i upplevelsen av vilka värden en revisor kan skapa. En annan betydelsefull observation är att banker är den intressentgrupp som lägger mest vikt vid att företag anlitar en revisor.

Ett annat bidrag var att *ge kunskap om hur företag som idag inte faller inom gränserna för frivillig revision skulle agera om de i framtiden fick möjlighet att avskaffa sin revisor*. Slutsatsen som studien resulterade i är att samtliga företag i undersökningen skulle behålla sin revisor, oavsett om de måste ha det enligt lag eller inte. Detta borde i sin tur kunna indikera på att en ytterligare avreglering inte behöver få så stora effekter.

Ytterligare ett bidrag som uppsatsen ämnades resultera i var *att ge en förståelse för hur avskaffandet av revisionsplikten har påverkat de olika intressenterna samt deras inställning till densamma. Detta skulle kunna ge indikationer på huruvida det är sannolikt att gränsvärdena kommer att höjas i framtiden.* En slutsats som presenteras är att samtliga intressentgrupper har en positiv inställning till avskaffandet av revisionsplikten. Vidare anser ingen att lagändringen har någon större effekt på deras verksamhet. Respondenterna har generellt sett varit försiktiga med att uttala sig om huruvida de anser att gränsvärdena borde höjas eller inte. Dock är det ingen av respondenterna som uttryckligen talar emot en höjning, varför en slutsats utifrån studien kan vara att det inte är osannolikt att en höjning kommer att ske.

6.4 Förslag på vidare forskning

Nedan ges förslag på områden som skulle vara av intresse att studera inom ämnet.

- I vilken fas uppstår behovet av en revisor? Eftersom det är många nystartade bolag som idag inte väljer att anlita en revisor är det av intresse att utreda när dessa bolag kommer till en nivå där en revisor kommer att efterfrågas.
- Hur går revisorns ökade betydelse som rådgivare ihop med hotet om självgranskning? En bakgrund till detta kan vara debatten inom EU där ett förslag om totalförbud mot rådgivning lyftes fram.
- Existerar det ett förväntningsgap mellan revisionsbyråer och kunder? Hur ser detta i så fall ut?
- En fallstudie om revisorns värde i organisationen. Finns det någon skillnad mellan olika nivåer och avdelningar? Till vilken instans i organisationen är det lämpligast för revisorn att lämna sin offert?
- Kommer gränsvärdena att höjas i framtiden? Går vi mot en total frigörelse av revisionen?

7 Källförteckning

- Alvesson, M. & Sveningsson, S. (2007), *Organisationer, ledning och processer*, Polen: Studentlitteratur
- Berle, A.A. & Means, G.C., (1932) *The modern corporation and private property*, New York : Macmillan
- Bruzelius, L.H & Skärvad, P.H. (2004). *Integrerad Organisationslära*. Studentlitteratur:, Lund
- Brännström, D. (2012) *Släpp revisionen fri*, Dan Brännström [Blogg]Tillgänglig: <http://danbrannstrom.se/slapp-revisionen-fri> 2013-05-30
- Carey, P. Simnett, R. Tanewski, G. (2000) Voluntary Demand for Internal and External Auditing by Family Businesses. *Auditing – A Journal of Practice & Theory* vol. 19 pp. 37-51
- Chow, C W. (1982) *The Demand for External Auditing: Size, Debt and Ownership Influences*. *The Accounting Review* Vol. 57, Nr. 2, pp. 272 - 291
- Collis, J., Jarvis, R och Skerratt, L. (2004). *The Demand for the auditing in small companies in the UK*. *Accounting and Business Research* (Wolters Kluwer UK) vol. 34 pp. 87-100
- Danielsson, C. (2011) *Fler företag väljer att inte ha revisor*, Balans 2011 nr. 10 [Elektronisk]Tillgänglig: <http://www.farkomplett.se.ezproxy.ub.gu.se/> 2013-05-31
- Deegan, C. (2000). Introduction, the legitimising effects of social and environmental disclosures- a theoretical foundation. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, vol. 15, pp. 282- 311.
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- DiMaggio, P.J., & Powell, W.W. (1983). *The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields*. *American sociological review*, vol 48, pp. 147-160.
- Donaldson, L., & Davis, J. H. 1991. *Stewardship theory or agency theory: CEO governance and shareholder returns*. *Australian Journal of Management*, vol. 16. 49-64.
- Eriksson-Zetterquist, U. (2009), *Institutionell teori* Upplaga. Malmö Liber AB, Malmö: 2009
- FAR (2013) [Elektronisk]Tillgänglig: <http://www.far.se/Branschen/Roller/Revisor/> 2013-05-30

- FAR Akademi (2013), *FARs Samlingsvolym Redovisning 2013*, Avesta: 2013
- Gwilliam, D. (2003), *Audit Methodology, Risk Management and Non-audit Services: What can we learn from the recent past and what lies ahead?* London: The Institute of Chartered Accountants in England & Wales.
- Halvorsen, K. & Andersson, S. (1992), *Samhällsvetenskaplig metod*, Studentlitteratur: Lund, 1992
- Hayes, R., Dassen, R., Schilder, A. & Wallage, P., (2005) *Principles Of Auditing: An Introduction To International Standards On Auditing* Financial Times Prentice Hall: London, 2005
- Jensen, M. C. & Meckling, W. H., (1976) *Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure*, Journal of Financial Economics, vol. 3, issue 4
- Klaar (2010) *frivillig revision för de minska bolagen*, Pressmeddelande från Skatteverket [Elektronisk]Tillgänglig:
<http://www.skatteverket.se/omskatteverket/press/pressmeddelanden/riks/2010/2010/frivilligrevisionfordeminstabolagen.5.1a098b721295c544e1f800047828.html> 2013-04-15
- Lemon, W., Tatum, K. and Turley, S. (2000) *Developments in the Audit Methodologies of Large Accounting Firms*. London: ABG.
- Ljungdahl, F. (1999) *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag – praxis, begrepp; orsaker*, Lunds University Press: Lund
- Nationalencyklopedin (2013) [Elektronisk]Tillgänglig:
<http://www.ne.se/sok?q=revision> 2013-05-14
- Norberg, C. & Thorell, P. (2005) *Revisionsplikten i små aktiebolag*, [Elektronisk]Tillgänglig:
http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00000/Revisionsplikten_i_sm_458a.pdf 2013-04-03
- Nordström, P. (2012), *Sämre kvalitet på årsredovisningar och fler förseningsavgifter*, Pressmeddelande från Bolagsverket [Elektronisk]Tillgänglig:
<http://www.bolagsverket.se/om/oss/press/meddelanden/2012/samre-kvalitet-pa-arsredovisningar-och-fler-forseningsavgifter-1.7596> 2013-05-30
- Prahalad, C. K. & Ramaswamy, V. (2004). *The Future of Competition; Co-Creating Unique Value With Customers*. Harvard Business School, Boston
- Regeringen (2009), *En frivillig revision*, Prop. 2009/10:204 [Elektronisk]Tillgänglig:
<http://www.regeringen.se/sb/d/12165/a/144317> 2013-05-30

- Regeringen (2008) *Avskaffande av revisionsplikten för små företag* SOU 2008:32
[Elektronisk]Tillgänglig:
<http://www.regeringen.se/content/1/c6/10/21/24/04afd0c4.pdf> 2013-04-03
- Rosén, C (2010), *Glöm timmarna och ta betalt för värde*, Balans 2010 nr. 10,
[Elektronisk]Tillgänglig
<http://www.far.se/PageFiles/2256/10SID48-49.PDF>
- Ryberg, T. (2011) *Historien om när Sverige införde allmän revisionsplikt för aktiebolag* [Elektronisk]Tillgänglig:
<http://www.foretagande.se/historien-om-nar-sverige-inforde-allman-revisionsplikt-for-aktiebolag/> 2013-04-03
- Seow, J-L. *The Demand for the UK Small Company Audit an Agency Perspective*
International Small Business Journal, 2001 vol. 19 s. 61
- Starrin, B. & Svensson, P. G. (1994), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*,
Studentlitteratur: Lund, 1994
- Upplysnings Centralen (2013) *Nästan hälften av aktiebolagen avstår från revisor och lägre kreditvärdighet bland de nystartade* [Elektronisk]Tillgänglig:
<https://www.uc.se/foretag/tjanster/tjanst/kreditguiden/nyhetsbrev/nastan-halften-av-aktiebolagen-avstar-fran-revisor-och-lagre-kreditvardighet-bland-de-nystartade.html>
2013-04-15
- Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1986). *Positive Accounting Theory*: Prentice-Hall
International (UK) Limited: London,1986
- Widerberg, K. (2002), *Kvalitativ forskning i praktiken*, Studentlitteratur: Lund, 2002

8 Bilaga 1: Intervjufrågor – Företag

Revisorns roll

- Vad har ni för syn på en revisor?
- Vad tycker du utmärker en bra revisor?
- Vad anser ni vara revisorns ansvar?

Revisorns och revisionens värde

- Vad anser ni vara skillnaden mellan redovisning och revision?
- Vad förknippar du med ordet revision?
- Vilka värden anser du revisor tillför en verksamhet?

Frivillig revision

- Vad anser ni om avskaffandet av revisionsplikten?
- Hade informationen i er årsredovisning sett annorlunda ut om ni hade vetat att den inte skulle vara föremål för en revision?
- Hur tror ni att skatteverkets granskning hade förändrats om ni inte hade haft en revisor?
- Hur skulle höjda gränsvärden påverka er verksamhet om det skulle innebära att ni fick möjlighet att välja bort revisorn?

Intressenter

- Vem tror ni är den huvudsakliga användaren av er årsredovisning?
- Hur tror ni att ni skulle bli bemötta av era intressenter (ex: bank, leverantörer och kunder) om ni inte hade anlita en revisor?

9 Bilaga 2: Intervjufrågor – Revisionsbyråer

Revisorns roll

- Vad tycker du utmärker en bra revisor?
- Vad anser du vara revisorns ansvar/uppgifter?

Revisorns och revisionen värde

- Vad förknippar du med ordet revision?
- Vilka värden anser du en revisor tillför ett företag?
- Vilka attribut/värden framhäver du när du ska sälja in revisionstjänsten hos en potentiell kund?

Frivillig revision

- Hur har den frivilliga revisionen påverkat er verksamhet?
- Vad anser du om avskaffandet av revisionsplikten och vad är dina personliga erfarenheter?
- Vad anser du vara orsaken till att ett företag väljer att inte anlita en revisor?
- Hur tror du att informationen förändras i årsredovisningen när ett företag väljer att inte anlita en revisor?
- Vad är er inställning till en eventuell höjning av gränsvärdena?

Intressenter

- Vilka intressenter anser du har påverkats hårdast av avskaffandet av revisionen?

10 Bilaga 3: Intervjufrågor - Banker

Revisorns roll

- Vad har ni för syn/relation på en revisor?
- Vad tycker du utmärker en bra revisor?
- Vad anser ni vara revisorns ansvar?

Revisorns och revisionens värde

- Vad förknippar du med ordet revision?
- Vilka värden anser du en revisor tillför ett företag?

Frivillig revision

- Hur har den frivilliga revisionen påverkat er verksamhet?
- Vad anser du om avskaffandet av revisionsplikten och vad är dina personliga erfarenheter?
- Vad har revisorn för påverkan på er bedömningen av ett företags kreditvärdighet?
- Vad är dina erfarenheter av kunder som har tillämpat frivillig revision?
- Vad skulle det få för effekter, för er som bank, om en kund inte har en revisor eller att en befintlig kund väljer att avskaffa sin revisor?
- Hur förhåller ni er till en årsredovisning som har varit föremål för en revision jämfört med en årsredovisning som inte blivit granskad?
- Vad är er inställning till en eventuell höjning av gränsvärdena?

Intressenter

- Vilka intressenter anser ni har påverkats hårdast av avskaffandet av revisionsplikten?
- Hur vanligt är det med covenants i låneavtal med era företagskunder?

11 Bilaga 4: Intervjufrågor – Skatteverket

Revisorns roll

- Vad har ni för syn/relation på en revisor?
- Vad tycker du utmärker en bra revisor?
- Vad anser ni vara revisorns ansvar?

Revisorns och revisionens värde

- Vad förknippar du med ordet revision?
- Vilka värden anser du en revisor tillför ett företag?

Frivillig revision

- Vad anser du om avskaffandet av revisionsplikten?
- Hur förhåller du dig till en årsredovisning som har varit föremål för en revision, tillskriver ni den en högre trovärdighet och anser ni att den ger en mer rättvisande bild?
- Hur har den frivilliga revisionen påverkat er verksamhet?
- Upplever du att ni har varit tvungna att be om mer information från företagen nu än tidigare?
- Har antalet skatterevisioner ökat efter det att lagen om frivillig revision trädde i kraft?
- Vad är er inställning till en eventuell höjning av gränsvärdena?

Intressenter

- Vilka intressenter anser ni har påverkats hårdast av avskaffandet av revisionen?